

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja • Kotoutuminen • 2023:37

Kumppanuusbarometri 2022

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2023:37

Kumppanuusbarometri 2022

Karinen, Risto; Kortelainen, Jeremias; Siltala, Jenna
Owal Group Oy

Työ- ja elinkeinoministeriö Helsinki 2023

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Työ- ja elinkeinoministeriö

This publication is copyrighted. You may download, display and print it for Your own personal use.

Commercial use is prohibited.

ISBN pdf: 978-952-327-665-9

ISSN pdf: 1797-3562

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2023

Kumppanuusbarometri 2022

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2023:37	Teema	Kotoutuminen
Julkaisija	Työ- ja elinkeinoministeriö	

Tekijä/t	Karinen, Risto; Kortelainen, Jeremias; Siltala, Jenna		
Yhteisötekijä	Owal Group Oy		
Kieli	Sivumäärä	43	
	suomi		

Tiivistelmä

Työ- ja elinkeinoministeriön kotoutumisen kumppanuusohjelma tukee kotoutumista ja yhteiskunnan vastaanottavuutta tuomalla toimijoita yhteen sekä lisäämällä monialaista ja moniäänistä yhteistyötä. Kumppanuus vahvistaa kotoutumistyön vaikuttavuutta paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti.

Ohjelman seurannan tukena toteutettiin toista kertaa kysely ("kumppanuusbaro"). Vuoden 2022 kyselyn tavoitteena oli koota kotoutumista ja yhteiskunnan vastaanottavuutta edistävien toimijoiden näkemyksiä yhteistyön nykytilanteesta, sen edellytyksistä ja kehittämistarpeista. Toisena tavoitteena oli arvioida kumppanuusohjelman toimintaa valtakunnallisella ja alueellisella tasolla. Kumppanuusbarometri on tärkeä työväline kumppanuusohjelman toiminnan kehittämisessä.

Kyselyyn saatiin 375 vastausta. Kyselyn perusteella enemmistö vastaajista (60 %) koki kumppanuusohjelmasta olevan hyötyä työlleen. Vastaajat pitivät kumppanuusohjelman suurimpina hyötyinä etenkin uusia yhteistyökumppaneita ja kontakteja, kolmannen sektorin ja viranomaisten välistä yhteistyötä ja tiedonvaihtoa. Hyödyllisimmäksi toiminnaksi arvioitiin sekä valtakunnallisesti että alueellisesti koulutukset ja muu osaamisen kehittäminen, webinaarit ja uutiskirjeet. Nämä olivat myös tyypillisimpiä tapoja osallistua kumppanuusohjelman toimintaan. Valtakunnallisen tason kotoutumista edistävä yhteistyö sai vastaajilta edellistä kumppanuusbarometriä korkeamman kokonaisarvosanan. Alueellisella tasolla kumppanuustyötä nähtiin tarvittavan erityisesti verkostomaiseen yhteistyöhön ja hyvien käytänteiden jakamiseen. Kumppanuusohjelmalta vastaajat toivovat etenkin tiedon jakamista, viestintää, tapahtumia, uusien toimijoiden houkuttelua mukaan ja monipuolisia osallistumismahdollisuuksia. Yhtenä keskeisenä kehittämistarpeena Kumppanuusbarometri nosti esiin tarpeen rakenteellisiin muutoksiin, jotka parantaisivat maahanmuuttaneiden osallisuutta ja osallistumista kotoutumista edistävässä yhteistyössä.

Asiasanat	kotoutuminen (maahanmuuttajat), maahanmuuttajat, kumppanuus, yhteistyö, kehittäminen, moniammatillisuus, toimijat, kotouttaminen		
------------------	--	--	--

ISBN PDF	978-952-327-665-9	ISSN PDF	1797-3562
-----------------	-------------------	-----------------	-----------

Julkaisun osoite <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-665-9>

Partnerskapsbarometer 2022

Arbets- och näringsministeriets publikationer 2023:37	Tema	Integration
Utgivare	Arbets- och näringsministeriet	
Författare	Karinen, Risto; Kortelainen, Jeremias; Siltala, Jenna	
Utarbetad av	Owal Group Oy	
Språk	Sidantal	43
finska		

Referat

Arbets- och näringsministeriets partnerskapsprogram för integration stöder integration och samhällets mottaglighet genom att föra samman aktörer samt genom att öka det sektorsövergripande och flerstämmiga samarbetet. Partnerskapet stärker integrationsarbetets genomslag på lokal, regional och nationell nivå.

Som stöd för uppföljningen av programmet genomfördes för andra gången en enkät ("partnerskapsbarometer"). Syftet med enkäten 2022 var att samla in synpunkter från aktörer som främjar integration och samhällets mottaglighet om nuläget för samarbetet, förutsättningarna för det och utvecklingsbehoven. Det andra målet var att utvärdera partnerskapsprogrammets verksamhet på nationell och regional nivå. Partnerskapsbarometern är ett viktigt verktyg för att utveckla partnerskapsprogrammets verksamhet.

Det kom 375 svar på enkäten. På basis av enkäten upplevde majoriteten av respondenterna (60 %) att partnerskapsprogrammet var till nytta för deras arbete. Respondenterna ansåg att de största fördelarna med partnerskapsprogrammet är i synnerhet nya samarbetspartner och kontakter, samarbete och informationsutbyte mellan tredje sektorn och myndigheterna. Den mest nyttiga verksamheten på både riksomfattande och regional nivå bedömdes vara utbildningar och annan kompetensutveckling, webbseminarier och nyhetsbrev. Dessa var också de mest typiska sätten att delta i partnerskapsprogrammets verksamhet. Det integrationsfrämjande samarbetet på nationell nivå fick av respondenterna ett högre helhetsbetyg än i den föregående partnerskapsbarometern. På regional nivå ansågs det att partnerskapsarbete behövs i synnerhet för nätverksbaserat samarbete och utbyte av god praxis. Av partnerskapsprogrammet önskar respondenterna framför allt informationsutbyte, kommunikation, evenemang, lockande av nya aktörer att delta och mångsidiga möjligheter att delta. Som ett centralt utvecklingsbehov lyfte partnerskapsbarometern fram behovet av strukturella förändringar som förbättrar invandrarnas delaktighet och deltagande i det integrationsfrämjande samarbetet.

Nyckelord integration (invandrare), invandrare, partnerskap, samarbete, utveckling, multiprofessionalitet, aktörer, integration

ISBN PDF 978-952-327-665-9 **ISSN PDF** 1797-3562

URN-adress <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-665-9>

Partnership Barometer 2022

Publications of the Ministry of Economic Affairs and Employment 2023:37	Subject	Integration
Publisher	Ministry of Economic Affairs and Employment of Finland	
Author(s)	Karinen, Risto; Kortelainen, Jeremias; Siltala, Jenna	
Group author	Owal Group Oy	
Language	Pages	43

Abstract

The Integration Partnership Programme of the Ministry of Economic Affairs and Employment supports integration and the receptiveness of society by bringing together those working in the field of integration and by increasing multisectoral and multivoiced cooperation. The partnership strengthens the effectiveness of integration work at the local, regional and national levels.

A survey ("Partnership barometer") was carried out for the second time to support the monitoring of the programme. The objective of the 2022 survey was to gather the views of those promoting integration and the receptiveness of society about the current conditions and state of cooperation and development needs. The survey also aimed to evaluate the activities of the Partnership programme at the national and regional level. The Partnership barometer is an important tool for developing the programme's activities.

A total of 375 responses were received in the survey. Based on the survey, the majority of the respondents (60%) felt that the Partnership programme was useful for their work. The respondents considered new partners and contacts, cooperation between the third sector and the authorities, and exchange of information the most significant benefits of the programme. Training and other skills development, webinars and newsletters were regarded as the most useful activities both nationally and regionally. These were also the most common ways of participating in the Partnership programme. The cooperation promoting integration at the national level received a higher overall score than in the previous barometer. At the regional level, the respondents felt that partnership work was needed especially for network-based cooperation and the sharing of good practices. In particular, the respondents hoped that the Partnership programme would focus on information sharing, communications and events, and provide diverse opportunities to take part in the programme to attract new participants. One key development need highlighted in the barometer was the need for structural changes that would improve the inclusion and participation of immigrants in cooperation promoting integration.

Keywords integration (immigrants), immigrants, partnership, cooperation, development, multiprofessionalism, operators, integration

ISBN PDF	978-952-327-665-9	ISSN PDF	1797-3562
-----------------	-------------------	-----------------	-----------

URN address <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-665-9>

Sisältö

1	Johdanto	7
1.1	Tausta, tavoite ja toteutus.....	7
1.2	Kyselyvastaajien taustatiedot.....	8
2	Kumppanuus- ja yhteistyön yleinen tilannekuva	14
2.1	Valtakunnallinen kumppanuustyö ja sen nykytilanne	14
2.2	Alueellinen kumppanuustyö ja sen nykytilanne.....	15
2.3	Kumppanuustyön kehittämistarpeet.....	18
3	Kumppanuusohjelman toiminnan ja vaikutusten arviointi	21
3.1	Toiminnan arviointi	21
3.2	Kokonaisarvosana.....	26
3.3	Ajankohtaiset teemat	29
3.4	Hyvät käytännöt.....	30
4	Yhteenveto ja pohdinta	32
4.1	Kumppanuuden ja yhteistyön kehittäminen.....	32
4.2	Kumppanuusohjelman kehittäminen.....	33
4.3	Kumppanuusbarometrin kehittäminen	36
	Liite: Kumppanuusbarometrin kysymykset	38

1 Johdanto

1.1 Tausta, tavoite ja toteutus

Tausta ja tavoitteet

Työ- ja elinkeinoministeriön kotoutumisen kumppanuusohjelma tukee kotoutumista ja yhteiskunnan vastaanottavuutta edistävän työn vaikuttavuutta tuomalla toimijoita yhteen sekä lisäämällä monialaista ja moniäänistä yhteistyötä. Kumppanuusohjelman toiminnan periaatteita ovat avoimuus, osallistavuus, tietopohjaisuus ja vaikuttavuus. Kotoutumisen kumppanuusohjelmalla on valtakunnallista ja alueellista toimintaa. Valtakunnallista toimintaa koordinoi työ- ja elinkeinoministeriö. Alueellista toimintaa koordinoidaan ELY-keskuksissa.

Kumppanuusohjelman seurannan tukena toteutetaan kahden vuoden välein Kumppanuusbarometri-kysely (”kumppanuusbaro”) kotoutumisen ja yhteiskunnan vastaanottavuuden toimijoille.

Kumppanuusbarometrillä on kolme päätavoitetta:

1. Tuottaa tietoa yhteistyön nykytilasta
2. Tuottaa tietoa tieto- ja kehittämistarpeista
3. Tukea kumppanuusohjelman seurantaa ja toteutusta

Kumppanuusbarometri toteutettiin ensimmäisen kerran vuonna 2020. Nyt toista kertaa toteutetun kyselyn tavoitteena oli saada tietoa siitä, millaisia näkemyksiä eri toimijoilla on kotoutumisen edistämiseen tähtäävän toiminnan ja yhteiskunnan vastaanottavuuteen liittyvän yhteistyön nykytilanteesta, sen edellytyksistä ja kehittämistarpeista sekä työ- ja elinkeinoministeriössä toimivan kotoutumisen kumppanuusohjelman toiminnasta valtakunnallisella ja alueellisella tasolla.

Kyselyn toteutus

Kumppanuusbarometri oli avoinna vastaajille 4.11.2022–24.2.2023 välisenä aikana. Kyselyä välitettiin monikanavaisesti työ- ja elinkeinoministeriön alueellisten verkostojen, uutiskirjeiden, sähköpostilistojen ja yhteyshenkilöiden kautta. Kyselylinkki lähetettiin myös

kaikkien kuntien kirjaamoihin, ja kirjaamoja pyydettiin välittämään kyselyä eteenpäin maahanmuuton ja kotoutumisen edistämisen kanssa työskenteleville. Kysely oli vastattavissa suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.

Kumppanuusbarometrin tuloksia käsiteltiin yhdessä kuntien, viranomaisten ja järjestöjen kanssa kehittämistyöpajassa 10.5.2023. Työpajassa kerätty palaute ja kommentit on huomioitu raportissa.

1.2 Kyselyvastaajien taustatiedot

Kyselyn tulosten analyysissä käytettiin yhteensä 375 vastausta. Vastauksista 349 saatiin suomeksi, 14 ruotsiksi ja 12 englanniksi. Kyselyssä esitettyihin avokysymyksiin saatiin runsaasti vastauksia. Näitä vastauksia on hyödynnetty tässä raportissa niiden sisällön analysoinnin lisäksi lainauksina keskeisiä ja toistuvia havaintoja konkretisoiden.

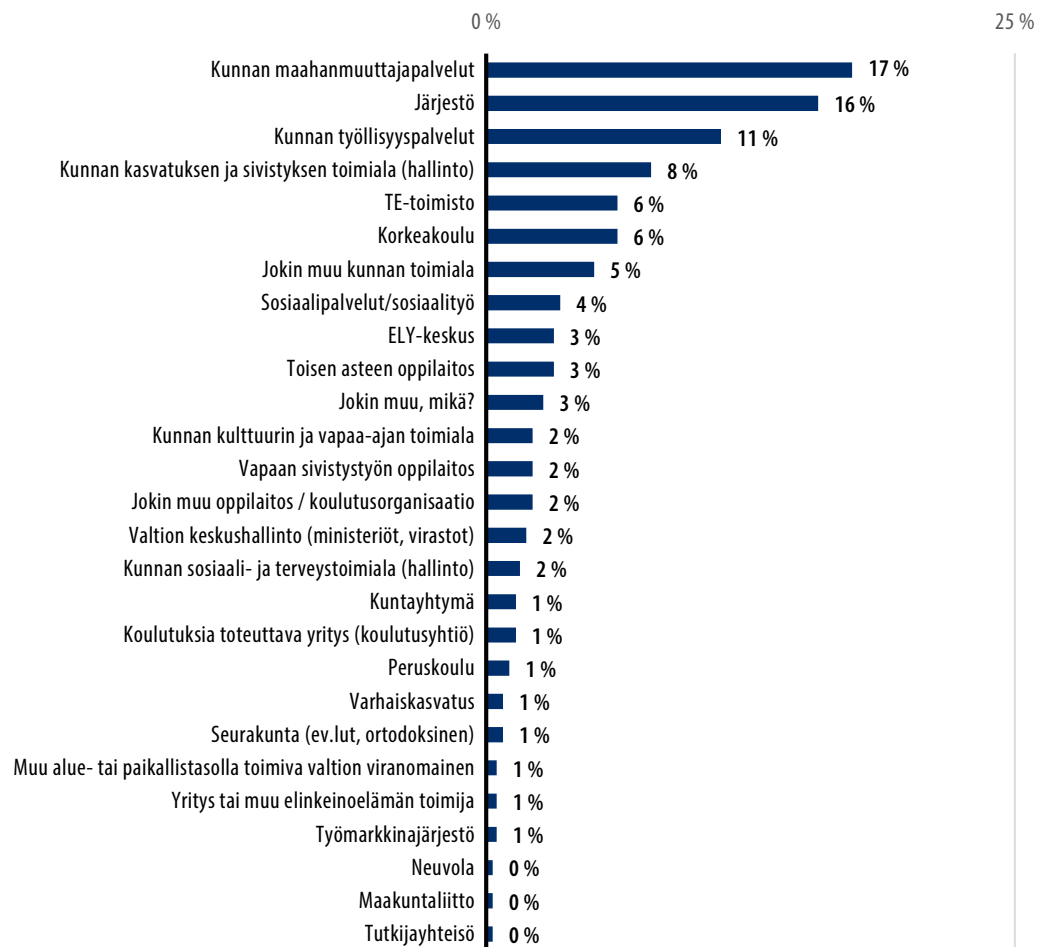
Tuloksia tarkasteltiin vastaajien taustaorganisaatioiden, toiminnan luonteen ja kumppanuusohjelman tuntemuksen kautta. Kumppanuusbarometrin tuloksista ei ollut mielekäästä tehdä alueellista vertailua, sillä osasta maakunnista saatiin vain hyvin vähän vastauksia.

Taustaorganisaatio

Barometrissa vastaajat valitsivat taustaorganisaationsa yhteensä 31 vaihtoehdosta. Vaihtoehdot ja niiden jakaumat on esitelty kuvassa alla. Eniten vastauksia saatiin kuntien maahanmuuttajapalveluista (17 %), järjestöistä (16 %) ja kuntien työllisyyspalveluista (11 %). Alla olevassa kuvassa näkyvien lisäksi vaihtoehtoina olivat Kela, poliisi, vastaanotto-keskus ja muu uskonnollinen yhteisö, mutta näistä ei saatu yhtään vastausta.

Kuvio 1. Vastaajan edustama taustaorganisaatio.

Taustaorganisaatiosi, jota edustat. Jos et löydä sopivaa, valitse lähin vaihtoehto. Mikäli sinulla on useita rooleja, niin valitse se organisaatio, jonka näkökulmasta vastaat kyselyyn. (n=370)

Vastaajien taustaorganisaatiot luokiteltiin seuraaviin luokkiin: Järjestö; kunnan maahanmuuttajapalvelut; kunnan sosiaali- ja terveysviranomaiset; kunnan työllisyyspalvelut; kunnan muut toiminnot, varhaiskasvatus, perusopetus ja toinen aste; muut koulutustoimijat; valtion viranomaiset sekä muut.

Luokittelu tehtiin seuraavasti:

Järjestö: Järjestö

Kunnan maahanmuuttajapalvelut: Kunnan maahanmuuttajapalvelut

Kunnan sosiaali- ja terveystoimialat: Kunnan sosiaali- ja terveystoimiala (hallinto), neuvola ja sosiaalipalvelut / sosiaalityö

Kunnan työllisyyspalvelut: Kunnan työllisyyspalvelut

Varhaiskasvatus, perusopetus ja toinen aste: Toisen asteen oppilaitos, kunnan kasvatuksen ja sivistyksen toimiala (hallinto), peruskoulu ja varhaiskasvatus

Kunnan muut toiminnot: Jokin muu kunnan toimiala ja kunnan kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala (hallinto)

Muut koulutustoimijat: Korkeakoulu, vapaan sivistystyön oppilaitos ja jokin muu oppilaitos / koulutusorganisaatio

Valtion viranomaiset: TE-toimisto, ELY-keskus, valtion keskushallinto (ministeriöt, virastot), muu alue- tai paikallistasolla toimiva valtion viranomainen

Muut: kaikki muut

Vastaajat taustamuuttujittain

Eniten vastauksia saatiin Uudeltamaalta (30,7 %), Varsinais-Suomesta (9,1 %) ja Lapista (8,0 %). Kunnittain eniten vastauksia saatiin Helsingistä (17 %), Turusta (7 %) ja Jyväskylästä (5 %). Uudenmaan ja Helsingin osuuksia vastaajista voi pitää tervetulleena ottaen huomioon maahanmuuttaneiden keskittymisen pääkaupunkiseudulle. Eri alueiden vastausaktiivisuudessa voi myös näkyä se, että kumppanuusohjelman työtä tehdään eri ELY-keskuksissa erilaisilla resursseilla, esimerkiksi Uudenmaan ELY-keskuksessa on työhön resursoitu kokoaikainen työntekijä.

Lähes puolet vastaajista (47,3 %) kertoi toiminnan olevan paikallista yhden kunnan alueella, 36,1 % kertoi sen olevan alueellista useamman kunnan alueella tai laajemmin maakunnassa ja 16,6 % kertoi toiminnan olevan valtakunnallista koko maan tai useiden maakuntien alueella. Vastaajia on esitelty taustamuuttujittain alla olevassa taulukossa.

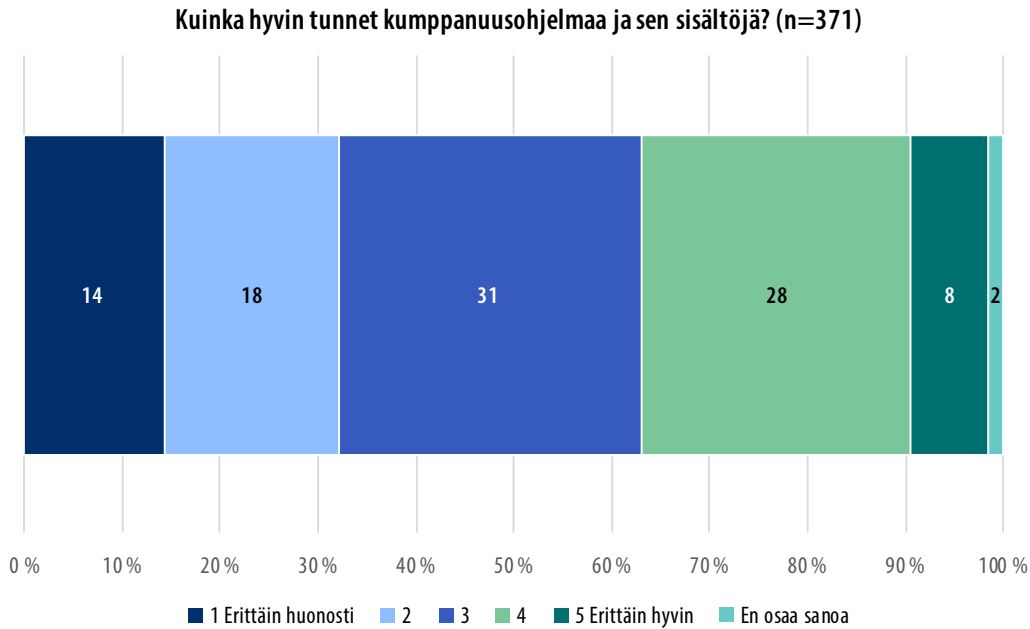
Taulukko 1. Vastaajat taustamuuttujittain.

Taustamuuttuja	Taustamuuttujan luokka	Määrä	Osuus (%)
Taustaorganisaatio	Järjestö	58	15,7
	Kunnan sosiaali- ja terveystoimikunnat	20	5,4
	Kunnan maahanmuuttajapalvelut	64	17,3
	Kunnan muut toiminnot	32	8,6
	Kunnan työllisyyspalvelut	41	11,1
	Varhaiskasvatus, perusopetus ja toinen aste	48	13,0
	Muut koulutustoimijat	39	10,5
	Valtion viranomaiset	44	11,9
	Muut	24	6,5
	Yhteensä	370	100
Maakunta	Ahvenanmaa	0	0,0
	Etelä-Karjala	6	1,7
	Etelä-Pohjanmaa	9	2,5
	Etelä-Savo	8	2,2
	Kainuu	8	2,2
	Kanta-Häme	8	2,2
	Keski-Pohjanmaa	1	0,3
	Keski-Suomi	24	6,6
	Kymenlaakso	9	2,5
	Lappi	29	8,0
	Pirkanmaa	23	6,4
	Pohjanmaa	18	5,0
	Pohjois-Karjala	11	3,0
	Pohjois-Pohjanmaa	28	7,7
	Pohjois-Savo	17	4,7
	Päijät-Häme	6	1,7
	Satakunta	13	3,6
	Uusimaa	111	30,7
	Varsinais-Suomi	33	9,1
	Yhteensä	362	100

Taustamuuttuja	Taustamuuttujan luokka	Määrä	Osuus (%)
Kuntakoko	Suuri kaupunki (100 000 asukasta tai enemmän)	158	43,6
	Suuri kunta tai kaupunki (50 000–99 999 asukasta)	56	15,5
	Keskisuuri kunta (10 000–49 999 asukasta)	82	22,7
	Pieni kunta (alle 10 000 asukasta)	66	18,2
	Yhteensä	362	100
Toiminnan luonne	Paikallista (yhden kunnan alueella)	174	47,3
	Alueellista (useamman kunnan alueella tai laajemmin maakunnassa)	133	36,1
	Valtakunnallista (koko maa tai useita maakuntia)	61	16,6
	Yhteensä	368	100

Kumppanuusohjelman tuntemus

Vastaajia pyydettiin arvioimaan sitä, kuinka hyvin he tuntevat kumppanuusohjelmaa ja sen sisältöjä. Vastaajista reilu kolmasosa (36 %) tunsikin kumppanuusohjelman hyvin ja hieman vajaa kolmasosa (32 %) tunsikin kumppanuusohjelman huonosti. Taustaorganisaatioittain tarkasteltuna järjestöt ja kunnan maahanmuuttopalvelut tunsivat kumppanuusohjelmaa ja sen sisältöjä parhaiten, kun taas varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja toisen asteen sekä muiden koulutustoimijoiden vastaajat tunsivat kumppanuusohjelman heikoiten. Samoin valtakunnallisesti toimivat toimijat tunsivat kumppanuusohjelmaa ja sen sisältöjä paremmin kuin paikallisesti toimivat toimijat.

Kuvio 2. Kumppanuusohjelman ja sen sisältöjen tunteminen.

Tämän raportin luvussa 2 (kumppanuus- ja yhteistyön yleinen tilannekuva) esitellään kumppanuusbarometrin vastauksia koskien yleisesti toimijoiden välistä yhteistyötä ja kumppanuutta. Tässä yhteydessä esitetään, missä määrin vastaajat olivat osallistuneet kumppanuustyöhön, miten riittävänä he sitä pitivät ja millaisia yleisiä kehittämistarpeita vastaajat tunnistivat alueellisella ja paikallisella tasolla. Luvussa 3 (kumppanuusohjelman toiminnan ja vaikutusten arviointi) esitetään kumppanuusbarometrin vastaajien arvioita kumppanuusohjelmasta ja sen vaikutuksista ja kehittämistarpeita. Näitä teemoja käsitellään sekä koskien kumppanuusohjelman valtakunnallista että alueellista toimintaa. Luvussa 4 esitetään selvityksen laatijan yhteenveto kumppanuusbarometrin tuloksista sekä pohdintaa tulosten merkityksestä kumppanuuden ja yhteistyön, verkostojen, kumppanuusohjelman ja kumppanuusbarometrin jatkokehittämiselle. Raportin liitteenä esitetään kumppanuusbarometrin kysymykset.

2 Kumppanuus- ja yhteistyön yleinen tilannekuva

2.1 Valtakunnallinen kumppanuustyö ja sen nykytilanne

Yleisin tapa osallistua valtakunnalliseen kumppanuustyöhön oli uutiskirjeen seuraaminen. Vastaajista enemmistö (62 %) oli osallistunut valtakunnalliseen kumppanuustyöhön seuraamalla uutiskirjettä. Muita yleisiä tapoja valtakunnalliseen kumppanuustyöhön osallistumiseen olivat koulutukset (49 %), kumppanuusalusta ja sen käyttö (45 %) sekä Integration-tapahtumat (45 %). Hieman vajaa viidennes vastaajista ei ollut osallistunut valtakunnalliseen kumppanuustyöhön.

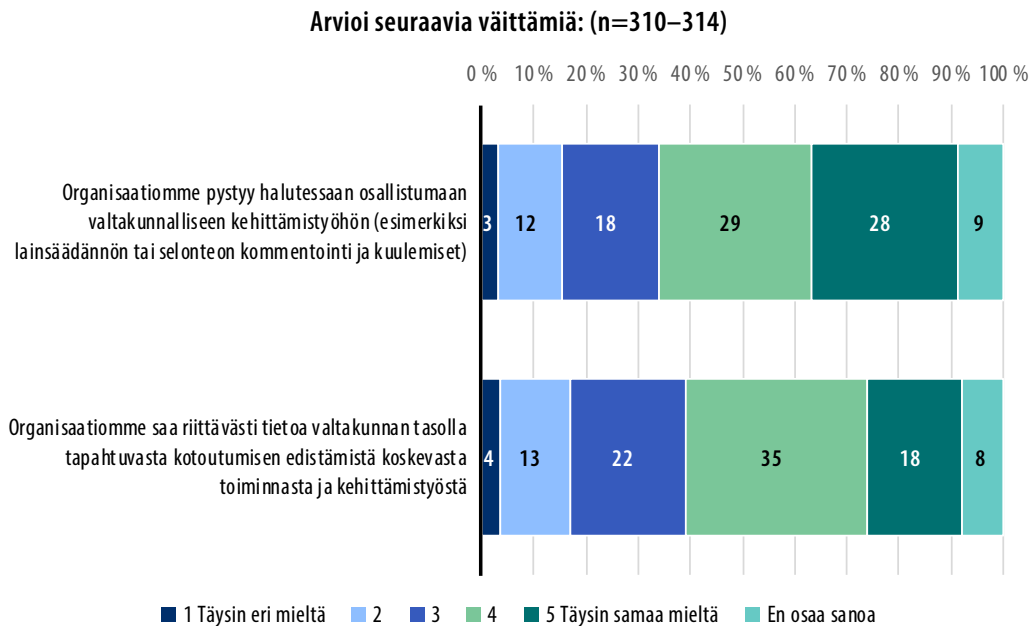
Kuvio 3. Valtakunnalliseen kumppanuustyöhön osallistuminen.

Enemmistö vastaajista koki saavansa riittävästi tietoa valtakunnan tasolla tapahtuvasta kotoutumisen edistämisestä ja kehittämistyöstä ja pystyvänsä osallistumaan siihen. Vastaajista 57 % oli samaa mieltä siitä, että organisaatio pystyy osallistumaan valtakunnalliseen kehittämistyöhön. Vastaajista 53 % oli samaa mieltä siitä, että heidän organisaationsa saa riittävästi tietoa valtakunnan tasolla tapahtuvasta kotoutumisen edistämistä koskevasta toiminnasta ja kehittämistyöstä.

Taustaorganisaatioiden perusteella tarkasteltuna vastaukset eivät poikenneet merkittävästi toisistaan.

Kuvio 4. Väittämät valtakunnallisesta kumppanuustyöstä.

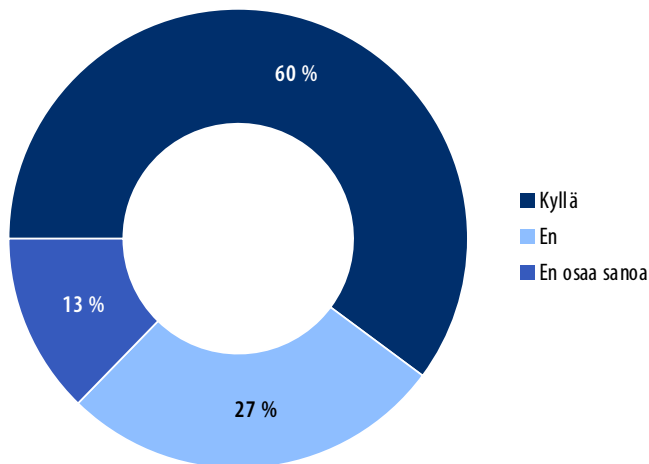
2.2 Alueellinen kumppanuustyö ja sen nykytilanne

Kumppanuus omalla alueella

Vastaajista 60 % oli osallistunut alueelliseen ELY-keskuksen koordinoimaan kumppanuustyöhön. Taustaorganisaatioiden perusteella tarkasteltuna kuntien maahanmuuttajapalvelut ja valtion viranomaiset olivat useimmiten osallistuneet alueelliseen kumppanuustyöhön.

Kuvio 5. Alueelliseen kumppanuustyöhön osallistuminen.

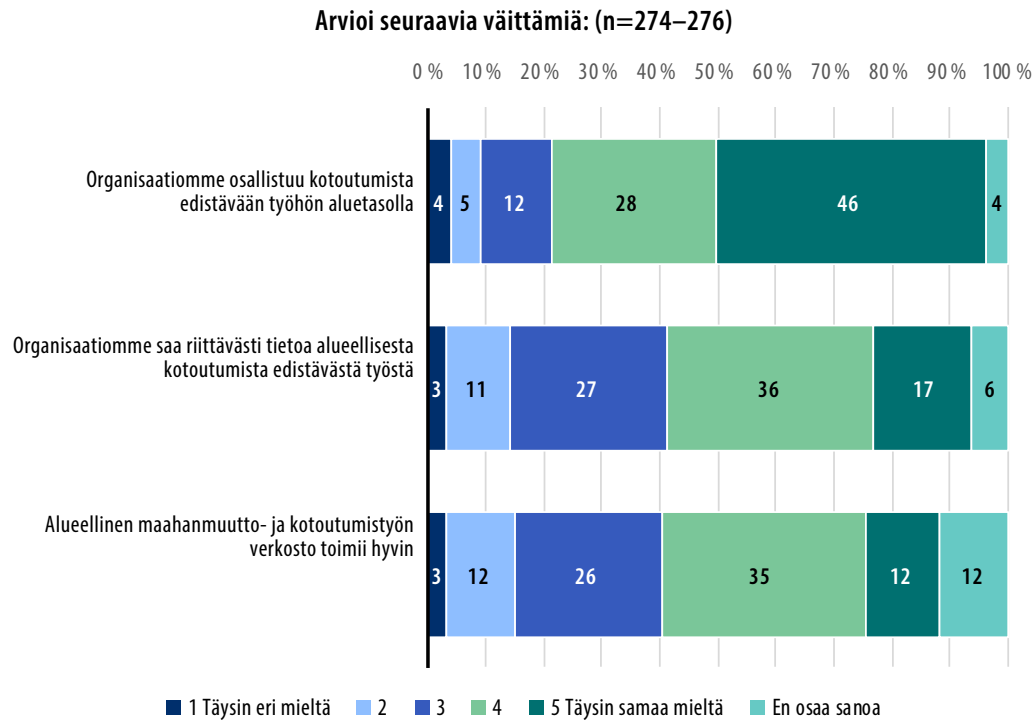
Oletko osallistunut alueelliseen kumppanuustyöhön?
Alueellisella kumppanuustyöllä tarkoitetaan oman ELY-keskuksen koordinoimaa kumppanuustyötä. (n=291)

Vastaajista 73 % oli samaa mieltä siitä, että heidän organisaationsa osallistuu kotoutumista edistävään työhön aluetasolla. Vastaajista 53 % arvioi, että heidän organisaationsa saa riittävästi tietoa alueellisesta kotoutumista edistävästä työstä. Vastaajista hieman vajaa puolet (47 %) oli sitä mieltä, että alueellinen maahanmuutto- ja kotoutumistyön verkosto toimii hyvin. Vastaajista 15 % oli eri mieltä verkoston toimivuudesta.

Taustaorganisaatioiden perusteella tarkasteltuna vastaukset eivät poikenneet merkittävästi toisistaan.

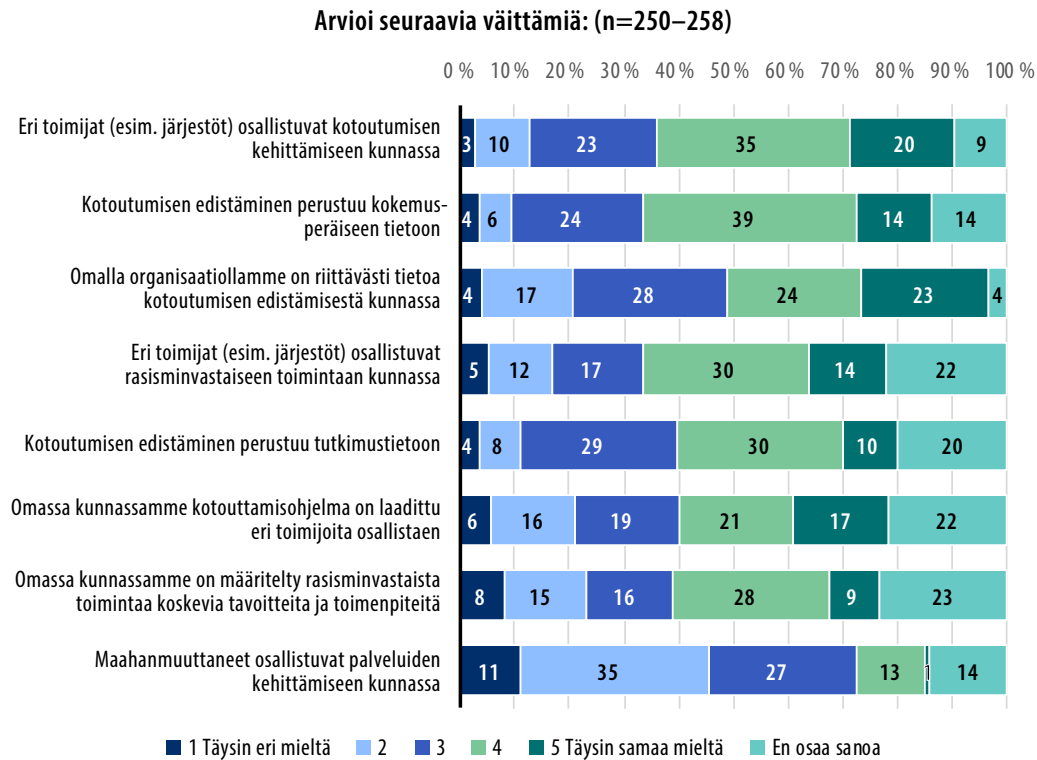
Kuvio 6. Väittämät alueellisesta kumppanuustyöstä.

Kumppanuus omassa kunnassa

Vastaaja pyydettiin arvioimaan kunnan kumppanuuteen liittyviä toimintoja. Vastaajat olivat useimmiten samaa mieltä väittämien ”Eri toimijat (esim. järjestöt) osallistuvat kotoutumisen kehittämiseen kunnassa”, ”Kotoutumisen edistäminen perustuu kokemukseräiseen tietoon” ja ”Omalla organisaatiollamme on riittävästi tietoa kotoutumisen edistämisestä kunnassa” kanssa. Vastaajista 48–55 % oli samaa mieltä näiden väittämien kanssa. Vähiten samaa mieltä oltiin väittämän ”Maahanmuuttaneet osallistuvat palveluiden kehittämiseen kunnassa” kanssa. Vastaajista 46 % oli eri mieltä tämän väittämän kanssa.

Taustaorganisaatioiden perusteella tarkasteltuna vastaukset eivät poikenneet merkittävästi toisistaan.

Kuvio 7. Väittämät kumppanuudesta omassa kunnassa.

2.3 Kumppanuustyön kehittämistarpeet

Vastaajilta kysyttiin, mihin asioihin tai kohderyhmiin liittyen yhteistyötä ja kumppanuustyötä erityisesti tarvitaan sekä mitä haasteita pitäisi ratkaista nykyistä paremmalla yhteistyöllä paikallisella ja alueellisella tasolla.

Paikallisella tasolla vastauksissa nousi esiin muun muassa kokonaisuuden koordinaation kehittäminen ja toimivampi yhteistyö eri toimijoiden välillä. Vastaajien mukaan kaikki tahot pitäisi saada mukaan toimintaan ja ymmärtämään kumppanuustyöhön panostamisen tärkeys. Yhteistyöstä esimerkkinä nostettiin kotoutumista tukevan matalan kynnyksen toiminnan järjestämisessä tehtävä yhteistyö. Muita yleisimmin esiin nousseita kohteita olivat pakolaisten palvelut, vaikeasti tavoitettavat ryhmät, vieraskielisten nuorten ja lasten palvelut, työ- ja koulutusperusteinen maahanmuutto ja hyvät väestösuhteet. Kumppanuustyötä nähtiin tarvittavan paikallisella tasolla erityisesti kotoutumisen tehokkuuteen hoitamiseen, maahanmuuttajien osallisuuden ja työllisyyden edistämiseen.

”Kotoutumisen edistämässä pitäisi tähdätä siihen, että kaikki yhteistyötahot ymmärtävät tavoitteita ja perusarvoja, joihin toiminta perustuu.”

"Pitäisi keskustella enemmän käytännön haasteista ja toimintatavoista rehellisesti, ilman kasvojen menetyksen pelkoa. Edelleen verkostotyössä on liikaa mentaliteettia, että "meillä kyllä asiat hoituu mallikkaasti" ts. halutaan pitää ulospäin hyvää kuvaa omasta toiminnasta."

"Kohderyhmän ääntä kuuluviin."

"Maahanmuuttaneet mukaan, muutenkin kuin järjestöjen kautta aktiivit ja suomen kieltä osaavat."

"Tieto siitä, kuka tekee mitä milloinkin, sillä iso osa kotoutumisen edistämisestä tapahtuu yhä lyhytkestoisissa hankkeissa, väki vaihtuu ja katkoja syntyy."

"Kokonaisuuden koordinoitua pitäisi edelleen paikallisella tasolla kehittää. Nyt paljon yksittäisiä toimijoita samojen haasteiden kanssa kamppailemassa."

"Laajasti meidän kolmannen sektorin toimijat mukaan, samoin seurakunta, ja yksittäiset kuntalaisetkin."

"Järjestöt tekevät paljon hyvää työtä, jota ei nähdä/ tiedosteta julkisella puolella."

"Edelleen pitäisi purkaa siloja ja kokeilla ketterämmin erilaisia yhteistyön muotoja."

"Palvelujen suunnittelussa ja toteutuksessa tarvittaisiin lisää koordinaatiota."

"Tietoisuus toisten toiminnasta, tulevaisuuteen suuntautuvaa/toiminnan pysyvyyden kautta sitoutuneisempaa toimintaa."

"Arbetsgivare borde samarbete mera med de som främjar integration i samhället."

"Proper coordination and collaboration among different parties with clear work distribution is needed to minimize redundancy and maximize efficiency."

"Kumppanuustyö ja järjestöjen rooli on erityisen merkittävä ihmisten arjessa viranomaistoiminnan rinnalla. Omakielisissä kuulemistilaisuuksissa esiin nousi vahvasti tiedonsaannin vahvistamiseen liittyvät tarpeet, myös pitkään maassa olleiden henkilöiden osalta, sosiaalisten kontaktien mahdollistaminen eli mielekästä vapaa-ajan toimintaa ja ihmisten kohtaamista kaivataan, tietoa tapahtumista mihin osallistua..."

Alueellisella tasolla kumppanuustyötä nähtiin tarvittavan erityisesti verkostomaiseen yhteistyöhön ja hyvien käytänteiden jakamiseen. Kuten paikallisellakin tasolla, tärkeänä nähtiin eri toimijoiden mahdollisimman laaja osallistuminen yhteistyöhön ja verkostoihin. Erityisesti kuntien välinen yhteistyö nostettiin esiin. Kuntien nähtiin olevan erilaisissa tilanteissa ja hyvin esimerkkien ja käytänteiden jakaminen nähtiin tärkeänä. Alueellisella tasolla toivottiin myös toimintatapojen ja linjausten yhdenmukaistamista ja esiin nostettiin esimerkiksi tarve aluetason maahanmuuton ja kotoutumisen edistämisen ohjelmalle tai strategialle. Alueellisella tasolla vastauksissa toistui samoja teemoja, kuten työperäinen maahanmuutto, väestösuhteet ja maahanmuuttajien osallisuus. Lisäksi kohdeteemoina esiin nousivat kaksikieliset palvelut, koordinaatio palveluiden järjestämisessä sekä eri toimijoille kohdennettu tuki esimerkiksi osaamisen kehittämisen kautta.

”Myös alueellisella tasolla oppilaitokset, kunnat, työnantajat ja järjestöt on saatava tiiviimmin yhteisen pöydän ääreen rakentamaan houkuttelevaa, turvallista ja tulevaisuus-orientoitunutta toimintamallia uusien kuntalaisten kotoutumiselle.”

”Toiminta keskittyy maakunnan keskuskaupunkiin. Pienemmillä paikkakunnilla toiminta vähäistä.”

*”Kumppanuustyötä tarvitaan tiedon ja keinojen lisäämiseksi sekä yhteistyön vahvistamiseksi. Yhteistyöllä pitäisi ratkaista haastetta, miten saada kaikkien osaamis-
potentiaali täysimääräisesti hyödynnettyä.”*

”Pienessä kunnassa on mahdotonta toimia yksin, tarvitaan yhteistyötä lähes kaikessa kotoutumiseen liittyvissä asioissa.”

”Jokainen kunta on omanlaisensa, mutta yhteistyön tekeminen ja hyvien kokemusten jakaminen alueellisesti on tärkeää.”

”Maakunnan kokoinen alue on tarpeettoman laaja tarkastelutaso. Seutukuntataso ja erottelu isojen kaupunkien ja muiden kuntien välillä on tarpeen.”

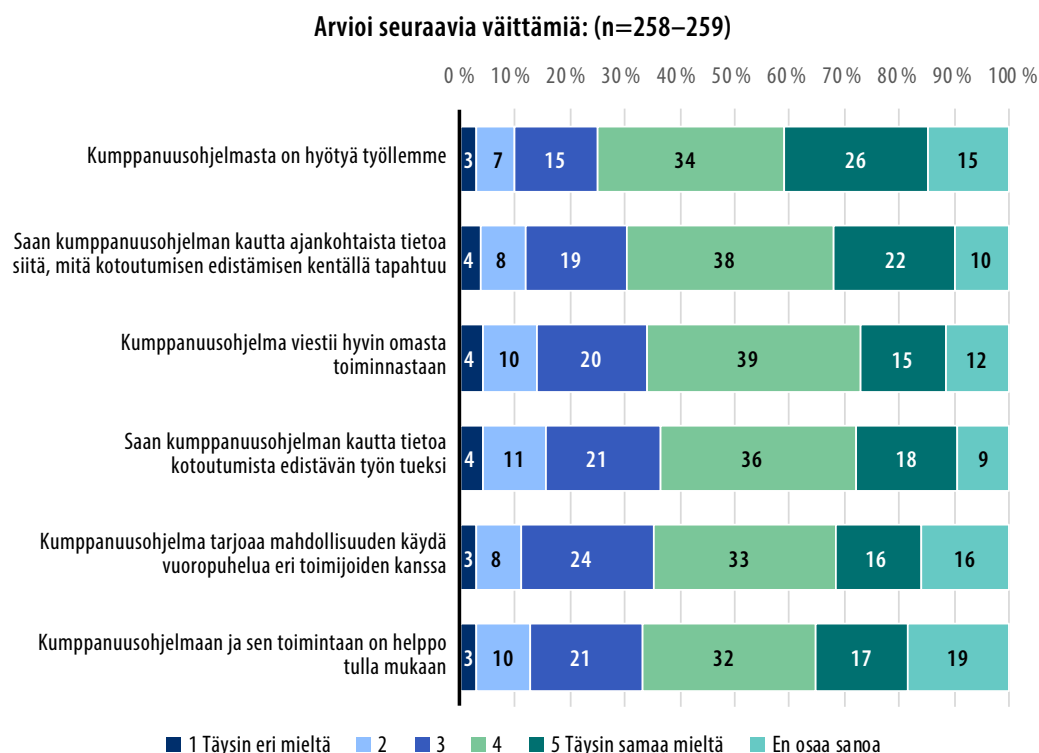
3 Kumppanuusohjelman toiminnan ja vaikutusten arviointi

3.1 Toiminnan arviointi

Vastaajia pyydettiin arvioimaan kumppanuusohjelmaa kokonaisuudessaan. Enemmistö vastaajista (60 %) koki kumppanuusohjelmasta olevan hyötyä työlleen ja saavansa kumppanuusohjelman kautta ajankohtaista tietoa siitä, mitä kotoutumisen edistämisen kentällä tapahtuu. Useimmiten vastaajat olivat eri mieltä siitä, että saavat kumppanuusohjelman kautta tietoa kotoutumista edistävän työn tueksi. Vastaajista 15 % oli eri mieltä tämän väitteen kanssa.

Taustaorganisaatioiden perusteella tarkasteltuna vastaukset eivät poikenneet merkittävästi toisistaan.

Kuvio 8. Väittämät toiminnasta.

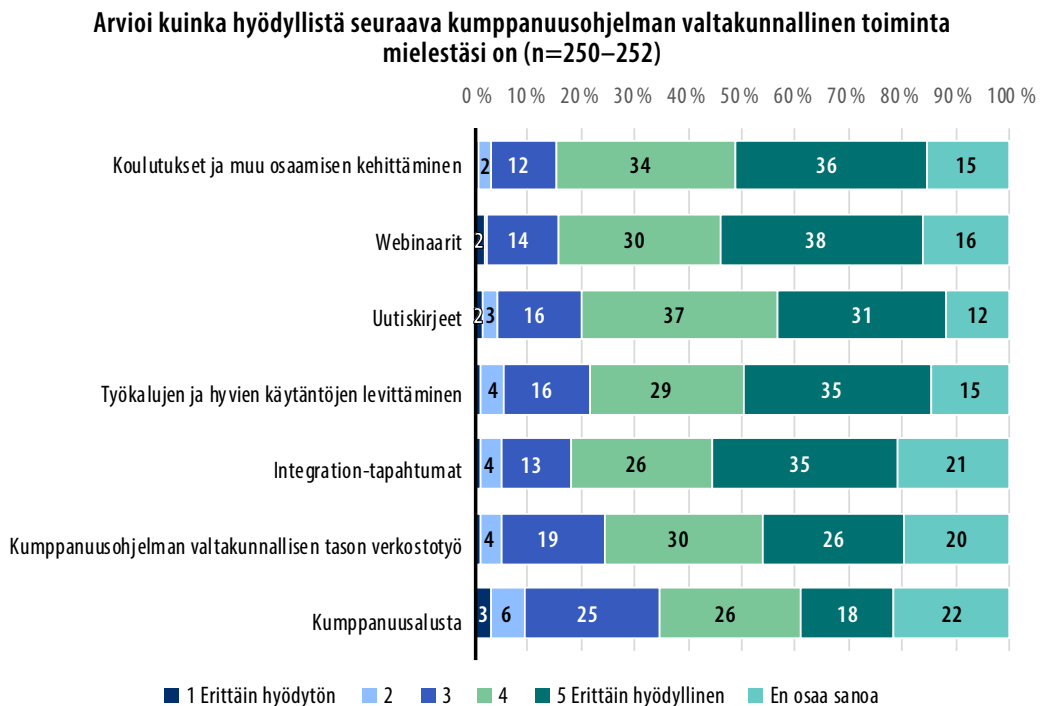

Kumppanuusohjelman valtakunnallisen toiminnan arviointi

Kumppanuusohjelman valtakunnallisen toiminnan hyödyllisimmäksi toiminnaksi arviointiin koulutuksen ja muu osaamisen kehittäminen, webinaarit ja uutiskirjeet. Vastaajista 68–70 % oli sitä mieltä, että nämä toiminnot ovat hyödyllisiä toimintoja. Toiminnoista kumppanuusohjelman valtakunnallisen toiminnan osalta koettiin vähiten hyödylliseksi, ja noin kymmenesosa (9 %) vastaajista koki sen hyödyttömäksi.

Taustaorganisaatioiden perusteella tarkasteltuna vastaukset eivät poikenneet merkittävästi toisistaan.

Kuvio 9. Kumppanuusohjelman valtakunnallisen toiminnan hyödyllisyys.

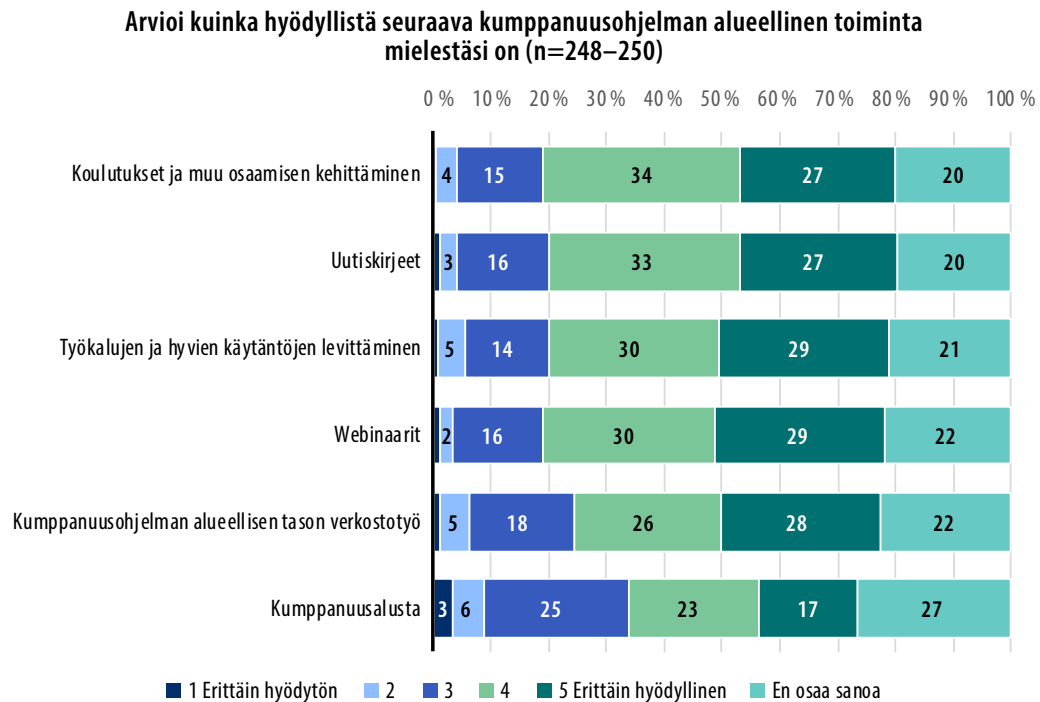

Kumppanuusohjelman alueellisen toiminnan arviointi

Valtakunnallisen toiminnan tapaan myös alueellisesta kumppanuusohjelman toiminnasta hyödyllisimmiksi arvioitiin koulutukset ja muu osaamisen kehittäminen, uutiskirjeet, työkalujen ja hyvien käytäntöjen levittäminen sekä webinaarit. Vastaajista 59–61 % oli vähintään joksikin samaa mieltä siitä, että nämä ovat hyödyllisiä. Kuten valtakunnallisen toiminnan osalta myös alueellisen toiminnan osalta kumppanuusohjelman valtakunnallisen toiminnan osalta koettiin vähiten hyödylliseksi. Vajaa kymmenesosa vastaajista (9 %) koki kumppanuusohjelman valtakunnallisen toiminnan osalta koettiin vähiten hyödylliseksi.

Taustaorganisaatioiden perusteella tarkasteltuna vastaukset eivät poikenneet merkittävästi toisistaan.

Kuvio 10. Kumppanuusohjelman alueellisen toiminnan hyödyllisyys.

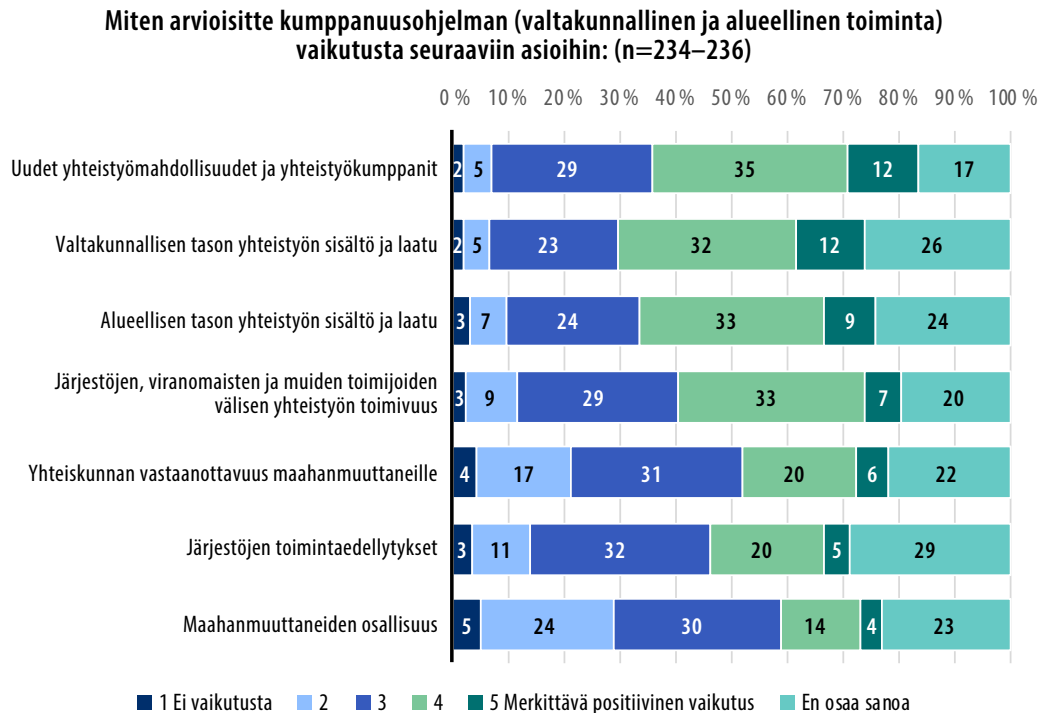

Kumppanuusohjelman vaikutus

Kumppanuusohjelman arvioitiin useimmiten vaikuttavan uusiin yhteistyömahdollisuuksiin ja yhteistyökumppaneihin, valtakunnallisen tason yhteistyön sisältöön ja laatuun sekä alueellisen tason yhteistyön sisältöön ja laatuun. Vastaajista 42–47 % koki, että kumppanuusohjelmalla on positiivinen vaikutus näihin asioihin. Kumppanuusohjelman arvioitiin vaikuttavan vähiten maahanmuuttaneiden osallisuuteen ja yhteiskunnan vastaanottavuuteen maahanmuuttajille. Vastaajista 29 % arvioi, ettei kumppanuusohjelmalla ole vaikutusta maahan muuttaneiden osallisuuteen ja 21 % arvioi, ettei kumppanuusohjelmalla ole vaikutusta yhteiskunnan vastaanottavuuteen maahanmuuttaneille. Kumppanuusohjelman koetaan vaikuttavan vahvemmin erilaisiin yhteistyön muotoihin ja toimintaan kuin esimerkiksi maahanmuuttaneiden osallisuuteen. Kumppanuusohjelman vaikutusten arviointi oli vastaajille melko vaikeaa. En osaa sanoa-vastausten osuus vaihteli 17–29 % välillä.

Taustaorganisaatioiden perusteella tarkasteltuna vastaukset eivät poikenneet merkittävästi toisistaan.

Kuvio 11. Kumppanuusohjelman vaikutukset.

Kysyttäessä kumppanuusohjelman suurimpia hyötyjä useimmiten mainintoja saivat verkostoituminen ja yhteistyön edistäminen. Kumppanuusohjelman myötä vastaajat ovat saaneet uusia yhteistyökumppaneita ja kontakteja, ja kumppanuusohjelman kautta on ollut mahdollista syventää muun muassa kolmannen sektorin ja viranomaisten välistä yhteistyötä. Lisäksi kumppanuusohjelman kautta on mahdollista vahvistaa yhteistä tahtotilaa ja tehdä yhteistyötä ja sen hyötyjä näkyväksi. Kumppanuusohjelman koettiin toimivan hyvin tiedonvaihdossa, hyvien käytänteiden jakamisessa ja vertaistuesssa. Kumppanuusohjelman suurimpina hyötyinä mainittiin myös sen erilaisia toimintoja, kuten kumppanuusalusta, uutiskirjeet, koulutukset, seminaarit ja Integration-tapahtumat. Kumppanuusohjelman kautta koettiin saavan helposti virallista, oikeaa ja ajankohtaista tietoa.

”Verkostoituminen, ajankohtaisen tilannekuvan muodostaminen yhdessä. Kolmannen sektorin ja viranomaisten välisen yhteistyön syventäminen.”

”Toimijoiden välisen vuorovaikutuksen lisääminen, tiedonvälityksen paraneminen, yhteisen tahtotilan kasvattaminen niin paikallisesti kuin valtakunnallisesti.”

”Toimijoiden yhteenliittyminen. Erilaiset skaalaedut muuten hajanaisella ja maantieteellisesti laajalla ammattikentällä (esim. koulutukset). Parempi tietoisuus muista toimijoista ja heidän tarjoamista palveluistaan. Ammatillinen vertaistuki.”

”Tällä hetkellä olen saanut paljon tietoa lakimuutokseen liittyen, yhteistyökuvioista, tietoa yleensäkin saanut hyvin ajankohtaisiin asioihin liittyen.”

”Tiedon saaminen ja jakaminen on ollut tärkeä työn kehittämisessä. Lain ja asetusten ajantasainen päivitys ja tiedottaminen. Alueellinen toiminta on antanut hyvää tietoa alueen muiden kuntien toiminnasta kotoutumisasioiden kehittämisessä.”

”Alueellinen toiminta ollut erittäin hyvää. Tietoa saatu ja toimijoita saatu yhteen pohtimaan asioita.”

””Saarnataan uskoville” eli pääsee jakamaan ajatuksia samanmielisten kanssa ja samaa työtä tekevien kanssa. Uusia ihmisiä ei paljon tule mukaan kehittämiskumppaneiksi, varsinkaan maahanmuuttaneita.”

”Vasta lakimuutosten ja koulutusten/webinaarien myötä aloin enenevässä määrin käyttää kumppanuusohjelmaa ja ymmärtämään sen hyödyllisyyttä.”

Vastaajilta kysyttiin millaisella toiminnalla kumppanuusohjelmaa voisi jatkossa tukea parhaiten kotoutumista edistävää työtä valtakunnallisesti ja alueellisesti. Valtakunnallisella tasolla vastauksissa korostui erityisesti tiedon jakaminen. Vastaajat kokivat, että valtakunnallisesti kumppanuusohjelma voisi tukea vastaajien työtä parhaiten esimerkiksi erilaisilla koulutuksilla, webinaareilla ja ajantasaisella tiedottamisella. Jatkossa toivottiin myös sitä, että saataisiin enemmän uusia tahoja mukaan toimintaan.

”Minusta olisi hyvä tiedottaa toiminnasta ja pitää ”kovaa” ääntä eri yhteyksissä.”

”Hyvät valtakunnalliset koulutukset kaikkia koskevista asioista ja valtakunnallinen tiedottaminen.”

”Saamalla mukaan myös muita, kuin suoraan kotoutumisen parissa toimivia tahoja (esim. yritykset, kuntapäätäjät).”

Alueellisella tasolla kumppanuusohjelman jatkoon toivottiin osittain samoja asioita kuin valtakunnallisesti, eli esimerkiksi tiedon jakamista, viestintää ja erilaisia tilaisuuksia. Alueellisella tasolla toivottiin myös vahvasti yhteistyön kehittämistä ja uusien aktiivisten toimijoiden saamista mukaan. Useat vastaajat kokivat tärkeäksi, että jatkossa varmistetaan sitä, että alueellisella tasolla saadaan koottua kotoutumisen kenttää yhteen ja lisättyä toimijoiden välistä yhteistyötä.

”Toteuttaa keskustelutilaisuuksia, missä pohditaan alueellisten toimijoiden vastuunjakoa kotouttamisen kentällä.”

"Tarkat tiedot eri toimijoiden koulutuksista ja toiminnasta. En ole ollenkaan kartalla siitä, mitä muut tekevät."

"Lisätä maahanmuuttaneiden suoria vaikuttamismahdollisuuksia. Liian usein maahanmuuttaneiden asioista keskustelea ja päättää yhä "All-Finn-Panel.""

Vastaajilta kysyttiin myös, mistä asioista ja aiheista heidän organisaationsa haluaisi saada enemmän tietoa. Vastauksissa nousi esiin samoja teemoja kuin aiemmissakin kysymyksissä. Vastaajat toivovat tietoa muun muassa hyvistä käytänteistä. Useissa vastauksissa mainittiin esimerkiksi hyvinvointialueiden ja kuntien yhdyspintoihin ja yhteistyöhön liittyvät käytänteet. Vastaajat toivoivat myös ajankohtaista tietoa muun muassa uusista tutkimuksista ja lakimuutoksista ja ylipäätään toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista. Vastauksissa toivottiin myös tietoa siitä, miten esimerkiksi oman alueen muut toimijat ovat kumppanuusohjelmassa mukana ja miten oma organisaatio voisi vahvemmin osallistua ohjelmaan. Vastauksissa nostettiin esiin myös muun muassa tarve tiedolle ja tuelle kotoutumisohjelmatyöhön. Vastauksissa toivottiin tietoa etenkin valtakunnallisesti myös ruotsiksi.

"Integration på svenska som ett nationellt tema. Det är nu regionalt och splittrat. Därför är värdet på allt i partnerskapsprogrammet enbart delvis värdefullt för oss, eftersom det fokuserar främst på integration på finska."

"Representation, responsiveness and inclusion."

"Mikä tämä kumppanuusohjelma on?"

"Jos kysytte meidän johdolta näitä, eivät edes tiedä, että tällaista on olemassa."

3.2 Kokonaisarvosana

Kumppanuusbarometrin loppuksi vastaajia pyydettiin arvioimaan kotoutumista edistävän yhteistyön mahdollisuuksia paikallisella, alueellisella ja valtakunnallisella tasolla.

Paikallistason yhteistyön kokonaisarvosanaksi annettiin 6,5, alueellisen tason 6,5 ja valtakunnallisen tason 6,5. Vuoden 2020 kumppanuusbarometrissä kysyttiin samalla tavalla kokonaisarvosanaa ja siinä vastaajat antoivat kokonaisarvosanaksi paikallisella tasolla 6,8, alueellisella tasolla 6,1 ja valtakunnallisella tasolla 5,5. Tällä vastauskierroksella alueellisen tason ja valtakunnallisen tason arvosanat siis olivat korkeammat ja paikallisen

tason arvosana hieman matalampi kuin kaksi vuotta aiemmin toteutetussa kumppanuusbarometrissä. Vastaajajoukot eivät kuitenkaan ole keskenään vertailukelpoisia, joten johtopäätöksiä havainnoista kannattaa tehdä varoen.

Paikallisella tasolla kunnan maahanmuuttajapalvelut kokivat kaikkein parhaimmiksi kotoutumista edistävän yhteistyön mahdollisuudet. Myös muut toimijat ja järjestöt pitivät yhteistyön mahdollisuuksia hyvinä. Myös alueellisella tasolla kunnan maahanmuuttajapalvelut pitivät yhteistyön mahdollisuuksia parhaina. Myös muut toimijat, valtion viranomaiset ja kunnan sosiaali- ja terveystoimijat pitivät yhteistyömahdollisuuksia hyvinä. Valtakunnallisella tasolla yhteistyön mahdollisuuksia pitivät parhaana valtion viranomaiset. Myös muut toimijat ja kunnan muut toiminnot pitivät yhteistyön mahdollisuuksia hyvinä.

Taulukko 2. Kokonaisarvosana taustaorganisaatioittain. Minkälaisen kokonaisarvosanan annatte kotoutumista edistävän yhteistyön ja yhteistyömahdollisuuksien tämänhetkiselle tilalle asteikolla 1–10?

Taustaorganisaatio	Paikallisella tasolla	Alueellisella tasolla	Valtakunnallisella tasolla
Järjestö (n=40)	6,6	6,5	6,3
Muut koulutustoimijat (n=22)	6,2	6	6
Kunnan sosiaali- ja terveystoimijat (n=14)	5,9	6,6	6,5
Kunnan maahanmuuttajapalvelut (n=38)	7,1	7	6,4
Kunnan muut toiminnot (n=19)	6,3	6,4	6,7
Kunnan työllisyyspalvelut (n=23)	6,2	6,3	6,4
Muut (n=13)	6,9	6,7	6,8
Varhaiskasvatus, perusopetus ja toinen aste (n=22)	6,4	6	6,4
Valtion viranomaiset (n=22)	6,5	6,6	7,1

Tarkasteltaessa kokonaisarvosanaa sen mukaan, toimiiko vastaaja paikallisesti, alueellisesti vai valtakunnallisesti, ei ole havaittavissa merkittäviä eroja. Paikallisella tasolla toimivat toimijat antoivat hieman alueellisia ja valtakunnallisia toimijoita heikommat kokonaisarvosanat sekä paikallisella, alueellisella että valtakunnallisella tasolla.

Kumppanuusohjelman tuntemuksen osalta kokonaisarvosanoissa oli havaittavissa eroja. Kumppanuusohjelman heikosti tuntevat antoivat huomattavasti heikompia kokonaisarvosanoja kuin ohjelmaa hyvin tuntevat. Esimerkiksi valtakunnallisella tasolla kumppanuusohjelmaa heikosti tuntevien kokonaisarvosana oli 5,7, kun ohjelmaa hyvin tuntevien antama kokonaisarvosana oli 6,8.

Taulukko 3. Kokonaisarvosana toiminnan luonteen ja kumppanuusohjelman tuntemisen mukaan. Minkäläisen kokonaisarvosanan annatte kotoutumista edistävän yhteistyön ja yhteistyömahdollisuuksien tämänhetkiselle tilalle asteikolla 1–10?

		Paikallisella tasolla	Alueellisella tasolla	Valtakunnallisella tasolla
Toiminnan luonne	Paikallista (yhden kunnan alueella) (n=90)	6,4	6,4	6,4
	Alueellista (useamman kunnan alueella tai laajemmin maakunnassa) (n=83)	6,7	6,6	6,6
	Valtakunnallista (koko maa tai useita maakuntia) (n=39)	6,6	6,5	6,6
Kumppanuusohjelman tunteminen	Tuntee huonosti kumppanuusohjelmaa (n=44)	5,6	5,5	5,7
	Tuntee hyvin kumppanuusohjelmaa (n=102)	6,9	7	6,8

Maakuntien välillä vertailua ei voitu tehdä, sillä useista maakunnista oli vain hyvin vähän vastaajia.

3.3 Ajankohtaiset teemat

Tilapäistä suojelua saavien ukrainalaisten kotoutuminen ja työllistyminen

Kumppanuusbarometriin lisättiin kaksi kysymystä ajankohtaisista kotoutumisen teemoista. Ensimmäisenä teemana oli tilapäistä suojelua saavat ukrainalaiset. Vastaajilta kysyttiin, miten kumppanuustyöllä voitaisiin vaikuttaa tilapäistä suojelua saavien ukrainalaisten kotoutumiseen ja työllistymiseen.

Vastauksissa nousi esiin erityisesti tietoisuuden lisääminen ja tiedon jakaminen erilaisin infotilaisuuksin, koulutuksin ja materiaalein. Vastaajat toivoivat muun muassa ukrainankielisen materiaalin tuottamista ja kokoamista nettisivuille. Vastaajien mukaan materiaalia voisi olla esimerkiksi suomalaisesta järjestelmästä, lainsäädännöstä ja erilaisista palveluista, kuten kielikursseista. Lisäksi toivottiin yhteistyön tiivistämistä ja työn jakamista viranomaisten ja kolmannen sektorin kesken sekä esimerkiksi yhteistyötä ukrainalaisten yhdistysten kanssa. Esiin nostettiin myös hyvien toimintatapojen levittäminen toimijoiden välillä. Tärkeäksi koettiin myös ajankohtaisen tiedon saaminen esimerkiksi valtakunnallisesta tilanteesta ja lainsäädännön muutoksista. Monet vastaajat kokivat, että tietoa siitä, mitä eri toimijat tekevät asian edistämiseksi, on hajanaista ja tätä tulisi koota nykyistä paremmin yhteen.

Järjestöjen mahdollisuudet osallistua hyvinvointialueiden toimintaan

Toisena teemana oli järjestöjen mahdollisuudet osallistua hyvinvointialueiden toimintaan. Vastaajilta kysyttiin, miten varmistetaan, että kotoutumista edistävää työtä tekevät järjestöt saavat mahdollisuuden osallistua hyvinvointialueiden toimintaan.

Vastauksissa nousi esiin etenkin tiedon vaihto. Tiedonvaihtoa toivottiin tapahtuvan muun muassa erilaisissa kuulemis- ja tiedotustilaisuuksissa ja verkostoitumisalustoilla. Järjestöjen mahdollisuuksia osallistua hyvinvointialueiden toimintaan ehdotettiin edistettävän muun muassa erilaisilla verkostoyhteistyön muodoilla, tapaamisilla ja yhteistyön selkeyttämisellä. Esiin nostettiin myös sen varmistaminen, että hyvinvointialueilla on ”rajapintayhteyshenkilöitä”, joiden avulla järjestöt pääsevät osallistumaan mukaan toimintaan. Vastaajat kokivat tärkeäksi myös sen, että järjestöt pääsisivät osaksi yhteistyöverkostoja ja keskusteluita alusta asti. Useissa vastauksissa nostettiin esiin myös järjestöjen rahoituksen lisääminen.

3.4 Hyvät käytännöt

Kyselyn lopuksi vastaajilta kysyttiin konkreettisia esimerkkejä onnistuneesta yhteistyöstä kotoutumisen edistämiseksi. Vastaajat toivat vastauksissa esiin monia erilaisia yhteistyön muotoja erilaisten toimijoiden kanssa. Esiin nousi muun muassa erilaisia palveluita, verkostoja ja yhteistyön muotoja, kampanjoita ja tapahtumia. Näistä esimerkkejä on esitetty alla:

Palvelut

- Hello Espoo info monialainen neuvontapalvelu, jossa mukana vahvasti myös järjestöt.
- Turun vapaa-ajan palvelukokonaisuuden Suomi tutuksi -toimintamalli, jossa tutustutetaan maahanmuuttajia vapaa-ajan palveluiden piiriin matalalla kynnyksellä (kirjasto, museot, nuoriso, liikunta, orkesteri, yhdistykset ja järjestöt). Toiminta toteutetaan selkokielellä S2-opetukseen sisältyen.
- Verohallinto etsii ratkaisuja vieraskielisten asiakkaiden veroasioiden hoitamiseen liittyville haasteille yhdessä ELY-keskuksen, Cultura-säätiön, InfoFinlandin, Monihelin ja venäjänkielisen järjestön kanssa palvelumuotoilun keinoin. Siinä on mahdollisuus yhteisvoimiin määritellä selkeä tavoite ja ideoida ratkaisuvaihtoehtoja, jotka huomioivat haasteen eri puolet.
- Perheinterventiomallin vieminen alueille yhdessä paikallisten toimijoiden kanssa.

Verkostot ja yhteistyö

- SPR:n paikallisosastojen kanssa tehtävä yhteistyö.
- Keski-Uudenmaan kuntien ja hyvinvointialueiden vahva yhteistyö.
- Valtakunnallinen Reimari-verkosto, jossa käsitellään maahanmuuttotaustaisten asioita, jaetaan tietoa ja toimintatapoja ja keskustellaan.
- Porin Maahanmuuttajatyön koordinoitiryhmä (MAKO), jonka jäsenet edustavat järjestöjä, ev.lut. seurakuntaa, oppilaitoksia hankkeita ja eri viranomaistahoja.
- Valtion, kuntien, oppilaitosten ja järjestöjen kanssa aloitettu prosessi alueellisen toimintasuunnitelman laatimiseksi rasmin torjumisesta ja hyvien väestösuhteiden edistämiseksi.
- Korkeakoulujen ja järjestöjen hankeyhteistyö.
- MLL perhekahvilatoiminta, jossa on mukana vieraskieliset teemapäivien suunnittelussa.

- Tampereen kaupungin maahanmuuttotyötä tekevien verkosto esimerkki siitä, kuinka tietoa voi levittää matalan kynnyksen periaatteella.
- Pääkaupunkiseudun AIPE-verkosto (ja erityisesti sen opinto-ohjaajien yhteistyö)
- Alueen maahanmuuttokoordinaattoreiden oma keskustelufoorumi, jossa voi vaihtaa ajatuksia ja keskustella ajankohtaisista kysymyksistä.
- Alueellinen koordinointi ukrainalaisten sijoittumiseen. Prosessi, jossa mietittiin mm. eri koulutuksen järjestäjien vahvuuksia ja ukrainalaisten tarpeita.

Kampanjat ja tapahtumat

- Olen antirasisti -kampanja. Muutakin kuin kotoutumistyötä tekevän organisaation on ollut helppo osallistua mukaan.
- Pohjois-Savossa Maailmalta Sawoon -tilaisuudet osana kauppakamarin Sawosta Maailmalle -tapahtumakuukautta. Tilaisuudet on suunnattu työnantajille ja niitä ovat olleet järjestämässä useita eri toimijoita mm. julkisen hallinnon, koulutuksen ja kolmannen sektorin puolelta. Tavoitteena on ollut välittää tietoa maahanmuuttaneiden työllistämiseen liittyvistä hyvistä kokemuksista ja käytänteistä sekä niistä palveluista, joita työnantajilla on jo mahdollisuus saada käyttöönsä.
- Pienet kaikille avoimet tapahtumat, joita kunta ja järjestö ovat olleet järjestämässä.

4 Yhteenveto ja pohdinta

Kumppanuusbarometri tarjoaa kokonaiskuvan yhteistyön ja kumppanuuden tilasta. Alla esitetään kyselyn tulosten perusteella eteenpäin katsoen pohdintaa ensin siitä, miten eri toimijoiden välistä kumppanuutta ja yhteistyötä voisi kehittää jatkossa. Tämän jälkeen esitetään ajatuksia kumppanuusohjelman kehittämiseksi valtakunnallisella ja alueellisella tasolla. Lopuksi nostetaan esiin kumppanuusbarometrin kehittämistarpeita seuraavaa toteutuskertaa varten. Tässä luvussa on hyödynnetty kyselyvastausten lisäksi erityisesti kumppanuusbarometrin tuloksia käsitelleessä kehittämistyöpajassa käytyä keskustelua.

4.1 Kumppanuuden ja yhteistyön kehittäminen

Vaikka vastaajien antamia arvosanoja paikalliselle, alueelliselle ja valtakunnalliselle kotoutumista edistävän yhteistyön ja yhteistyömahdollisuuksien tämänhetkiseltille ei voi suoraan verrata edellisen kumppanuusbarometrin yhteydessä annettuihin arvosanoihin, voinee kuitenkin arvioida, että viime vuosien kotoutumisen edistämisen lainsäädäntöä ja palveluita ja palvelurakenteita koskevalla kehittämistyöllä sekä kumppanuusohjelman valtakunnallisella ja alueellisella toiminnalla on ollut positiivisia vaikutuksia sille, millaista yhteistyötä ja yhteistyön mahdollisuuksia on kyetty luomaan. Valtakunnallisen tason toiminnalle annettu arvosana nousi samalle tasolle paikallisen ja alueellisen tason arvosanojen kanssa. Kehittämistyöpajassa arveltiin, että käynnissä olevat palvelurakenteen muutokset ja uudistuva lainsäädäntö tulevat jatkossakin ”kirittämään” eri tasoilla tapahtuvaa yhteistyötä siten, että on erityisen tärkeää kiinnittää huomiota tiedottamiseen, eri toimijoiden väliseen ajatusten vaihtoon ja siihen, että vuoropuhelu eri maantieteellisten tasojen (valtakunnallinen, alueellinen ja paikallinen) välillä toteutuu. Toimiva vuoropuhelu on vahvuus palvelurakenteiden muuttuessa vuoden 2025 alusta.

Kuten edellä on raportoitu, kumppanuusbarometrin vastaajilta kysyttiin, mihin asioihin tai kohderyhmiin liittyen yhteistyötä ja kumppanuustyötä erityisesti tarvitaan ja mitä haasteita pitäisi ratkaista nykyistä paremmalla yhteistyöllä. Paikallisella tasolla vastauksissa nousi esiin muun muassa kokonaisuuden koordinaation kehittäminen ja toimivampi yhteistyö eri toimijoiden välillä. Kumppanuustyötä nähtiin tarvittavan paikallisella tasolla erityisesti kotoutumisen tehokkaaseen hoitamiseen, maahanmuuttajien osallisuuden ja työllisyyden edistämiseen. Alueellisella tasolla kumppanuustyötä nähtiin tarvittavan erityisesti verkostomaiseen yhteistyöhön ja hyvien käytänteiden jakamiseen. Erityisesti kuntien

välinen yhteistyö nostettiin tässä yhteydessä esiin. Alueellisella tasolla toivottiin myös toimintatapojen ja linjausten yhdenmukaistamista. Alueellisella tasolla vastauksissa toistui samoja teemoja kuin paikallisellakin tasolla eli työperäinen maahanmuutto, hyvät väestösuhteet ja maahanmuuttajien osallisuus.

Kumppanuusbarometrin tuloksia käsitelleen kehittämistyöpajan osallistujien mielestä kumppanuusbarometrin tulokset kuvasivat hyvin osallistujien näkemyksiä kumppanuuden ja yhteistyön nykytilasta. Kokonaisuudessaan kumppanuusbarometrin tulosten perusteella erityinen kehittämistarve liittyy maahanmuuttaneiden osallisuuden ja osallistamisen parantamiseen. Vaikka osallisuudesta ja sen lisäämisestä on puhuttu pitkään ja lukuisia kehittämistoimenpiteitäkin on toteutettu osallisuuden parantamiseksi, on tarve toimivien ratkaisujen ja käytäntöjen löytämiselle ja systematisoinnille suuri. Teema herätti kehittämistyöpajassa paljon keskustelua. Osa osallistujista piti tärkeänä, että kunnissa on pysyviä verkostoja ja foorumeja, joiden kautta osallisuus voi toteutua. Keskustelussa tuotiin esiin, että osallistamista ei tulisi nähdä erillisenä lisätoimenpiteenä – eikä varsinkaan sellaisena, jota toteutetaan vain erillisten resurssien avulla – vaan osallistamisen tulisi olla systemaattisesti mukana rakenteissa ja työnkuviissa. Osa korosti oma- ja monikielisyyden merkitystä osallistamisessa. Kehittämistyöpajan osallistujien puheenvuoroissa tuotiin esiin myös, että erityiset osallistamisen toimenpiteet voivat luoda pohjaa pysyvämmille ja rakenteellisemmille ratkaisuille. Tämä voi toteutua esimerkiksi niin, että eri yhteydessä eri keinoin osallistetut maahanmuuttaneet kytketään rakenteelliseksi osaksi jatkotoimenpiteitä erilaisten seurantaryhmien tai asiakasraatien/-paneelien avulla. Myös erilaista kehittäjäasiakas- ja kokemusasiantuntijatoimintaa tarvitaan lisää. Järjestöjen ja yhteisöjen näkemyksiä palveluiden käyttäjinä tulisi myös kerätä suunnitelmallisesti, etukäteen ja tarvittaessa omakielisesti osana erilaisia kehittämistoimenpiteitä. Osallisuuden parantaminen koskee myös kumppanuusohjelmaa. Yhä useampi kotoutumisen edistämisen kanssa työtä tekevä on muunkielinen, mikä tulisi huomioida myös ohjelman toiminnassa, tapahtumissa ja materiaaleissa (suomi, englanti ja muut kielet).

4.2 Kumppanuusohjelman kehittäminen

Kumppanuusohjelman toteutumista koskevat kysymykset olivat ensimmäistä kertaa mukana kumppanuusbarometrissä. Kuten edellä on raportoitu, kumppanuusohjelman valtakunnallisen toiminnan hyödyllisimmäksi toiminnaksi arvioitiin koulutuksen ja muu osaamisen kehittäminen, webinaarit ja uutiskirjeet. Vastaajista 68–70 % oli sitä mieltä, että nämä toiminnot ovat hyödyllisiä toimintoja. Valtakunnallisen toiminnan tapaan myös alueellisesta kumppanuusohjelman toiminnasta hyödyllisimmiksi arvioitiin koulutukset ja muu osaamisen kehittäminen, uutiskirjeet, työkalujen ja hyvien käytäntöjen levittäminen sekä webinaarit. Vastaajista 59–61 % oli vähintään jokseenkin samaa mieltä siitä, että nämä ovat hyödyllisiä. Kumppanuusohjelman arvioitiin useimmiten vaikuttavan uusiin

yhteistyömahdollisuuksiin ja yhteistyökumppaneihin, valtakunnallisen tason yhteistyön sisältöön ja laatuun sekä alueellisen tason yhteistyön sisältöön ja laatuun. Vastajista 42–47 % koki, että kumppanuusohjelmalla on positiivinen vaikutus näihin asioihin. Kumppanuusohjelman arvioitiin vaikuttavan vähiten maahanmuuttaneiden osallisuuteen ja yhteiskunnan vastaanottavuuteen maahanmuuttajille.

Kehittämistyöpajassa nostettiin esiin edelleen tarve tarkemmalle temaattiselle yhteistyöverkostojen jäsentelylle ja työlle. Tämän arveltiin olevan erityisen tärkeää siitä näkökulmasta, että kumppanuusohjelmaan saataisiin mukaan toimijoita, jotka eivät välttämättä itse katso kotoutumiseen liittyvien kysymysten olevan oman työn ydintä (esimerkiksi useat terveyden ja hyvinvoinnin toimijat). Temaattisen jäsentelyn lisäksi työpajan keskusteluissa korostettiin pitkäjänteisyyttä ja suunnitelmallisuutta. Tällä viitattiin esimerkiksi siihen, että eri yhteydessä syntyviä verkostoja pystyttäisiin hyödyntämään eri tilaisuuksissa syntyvien ideoiden ja kehittämistarpeiden jatkotyöstämiseen. Tämä voisi tarkoittaa esimerkiksi sitä, että sovitaan jonkun asian jatkokehittämisestä pienemmän kiinnostuneiden ryhmän kanssa etätyöskentelyvälineitä luovasti hyödyntäen. Verkostomaisen työskentelyn menetelmiä ja prosesseja on Suomessa viime vuosina kehitetty eri yhteyksissä. Kehitettyjä työskentelytapoja voisi myös soveltaa kumppanuusohjelmassa kumppanuuksien ja yhteistyön kehittämiseksi.¹

Erityisen tärkeää olisi löytää sellaisia työskentelymuotoja, jotka voisivat houkuttaa mukaan uusia toimijoita kumppanuusohjelman käsittelemien asioiden äärelle ilman, että osallistuminen koettaisiin liian raskaaksi. Kumppanuusohjelmassa eri tavoin mukana olevien toimijoiden piiriin laajentaminen liittyy myös maahanmuuttaneiden osallisuuden edistämiseen. Mikäli eri tavoin maahanmuuttaneiden viihtymiseen ja kotoutumiseen vaikuttavat toimijat ymmärtävät ja tiedostavat roolinsa, on näiden toimijoiden helpompaa tunnistaa myös maahanmuuttaneiden osallisuuden edistämisen tärkeys ja tehdä asialle jotain omin toimenpitein. Kehittämistyöpajassa keskusteltiin lisäksi yritysten saamisesta mukaan kumppanuusohjelman toimintaan. Yleisesti ottaen yritysten saaminen mukaan koettiin haastavaksi jo ajankäytöllisistä syistä. Työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaannon edistämiseksi moni toimija oli ollut toteuttamassa erilaisia työnantajia ja työnhakijoita yhteen tuovia tapahtumia. Tärkeänä pidettiin sitä, että ne paikallistason toimijat ja henkilöt, joilla on toimivia yhteyksiä työnantajiin, saadaan tietoisiksi kumppanuusohjelman toiminnasta ja toimenpiteistä. Lisäksi työpajassa korostettiin suorien yhteyksien merkitystä kaikille suunnattujen yhteisten tapaamisten sijaan. Suoria rekrytointiin tähtääviä toimenpiteitä ei pidetty kumppanuusohjelman tehtävänä, mutta tärkeänä pidettiin sitä,

1 Esimerkiksi työelämän kehittämisessä on pyritty löytämään erilaisille organisaatioille organisaatorajoja ylittäviä toimintatapoja ja työkaluja verkostomaiseen kehittämiseen. Katso esimerkiksi <https://hyvatyo.ttl.fi/hubfs/TYÖ2030%20pääätöswebinaari.pdf>.

että kumppanuusohjelma on tietoinen muiden toimijoiden toimenpiteistä (esim. Talent Boost -toiminta), jotta voi syntyä yhteistyötä ilman epätarkoituksenmukaista päällekkäisyyttä. Monen asiantuntijan työnkuviissa myös yhdistyvät Talent Boostiin, kumppanuusohjelman ja etnisten suhteiden hoitoon liittyvät tehtävät, jolloin on mahdollista löytää myös synergioita eri asioiden välillä.

Kumppanuusohjelman valtakunnalliselta toiminnalta toivottiin kehittämistyöpajassa ”pitkän tähtäimen strategista otetta” eli tavoitteellisuutta, pitkäjänteisyyttä ja kykyä tarttua ennakoivasti sellaisiin teemoihin, jotka ovat tärkeitä pidemmälläkin aikajänteellä. Tiedon ja kokemusten jakamisen ohella kaivattiin myös nykyistä enemmän konkreettista yhteistä ja yhdessä kehittämistä ja sen mahdollistamista. Nykyisiin toiminnan muotoihin kuten verkostopäiviin, osaamispysäkkeihin ja toiminta tutuksi -tilaisuuksiin oltiin pääasiassa tyytyväisiä. Kumppanuusohjelmalle toivottiin näkyville tietoa alueellisista verkostoista ja toimijoista. Jatkossa voisi pyrkiä keräämään paremmin palautetta yksittäisistä toimenpiteistä välittömästi toimenpiteiden jälkeen.

Ajankohtaisena haasteena nähtiin se, että uudistuvan lainsäädännön ja palvelurakennemuutosten johdosta kotoutumisen edistämisen painopiste siirtyy kuntiin ja paikallistasolle, mutta toimivien ratkaisujen löytäminen ja luominen edellyttää jatkossakin valtakunnallista ja alueellista yhteistyötä. Verkostomainen toiminta ei saisi jatkossakaan rajoittua vain paikallisiin toimijoihin. Mikäli kumppanuusohjelmalla olisi pitkäjänteisempi strategia ja sen puitteissa olisi mahdollista keskittyä syvällisemmin tiettyihin teemoihin toimijoiden tarpeista lähtien, olisi kehittämistyöpajan osallistujien mukaan myös mahdollista parantaa ohjelman vaikuttavuutta. Asioita voisi edistää pienempien ”työryhmiä” tai työryhmien avulla – asiasta riippuen joko valtakunnallisesti tai alueellisesti – ja mahdollisuuksien mukaan valtakunnallisesta ohjelmasta tukea ja muita resursseja tarjoten. Nämä esitetyt kehittämistoimenpiteet eivät poista sitä, että edelleen on tarve laajemmille kaikille avoimille kokoaville tapaamisille ja ajankohtaisten asioiden käsittelylle. Kehittämistyöpajassa esitetyjä toiveita luonnehdittiin myös eräänlaiseksi ”palapeliksi”, jossa tiettyjä teemoja ja asioita voidaan edistää tarkemmin sovittavalla kokoonpanolla vaikka yhdellä alueella ja toista teemaa ja asiaa vastaavalla tavalla toisella alueella. Pienempiin työryhmiin voitaisiin pyrkiä saamaan mukaan sellaisia paikallisia toimijoita, jotka eivät ole nykyisellään kumppanuusohjelmassa mukana. Näiden pienempien ryhmien työskentelyn tuloksia voitaisiin sitten jakaa laajasti koko kumppanuusohjelman verkostolle. Kehittämistyöpajassa keskusteltiin myös kumppanuusohjelman alueellisesta toiminnasta. Hyvänä pidettiin sinänsä nykyistä käytäntöä, jossa valtakunnallisen ja alueellisten kumppanuusohjelmien toimintasuunnitelmissa on samat painopisteet.

Eri puolilla Suomea on nykyiseltään monenlaisia maahanmuuttoon ja kotoutumiseen liittyviä alueellisia ja paikallisia verkostoja.² Alueellisesti ei olekaan aina helppoa erotella, missä määrin asioita käsitellään kumppanuusohjelman avulla tai kautta ja missä määrin osana muita verkostoja. Kehittämistyöpajassa kannustettiin ylipäättänsä oman alueen verkostojen kriittiseen arviointiin sen osalta, miten niiden toimintaa voitaisiin terävöittää. Toimintaympäristö muuttuu koko ajan, mikä tarkoittaa sitä, että myös verkoston osallistujien ja työskentelytapojen tulee olla tarkoituksenmukaisia ajassa muuttuviin tarpeisiin. Työpajassa tuotiin esiin, että verkostoja myös syntyy ja luodaan erilaisiin tarpeisiin kuten esimerkiksi hiljattain muodostettu pienten kaupunkien maahanmuuton koordinaattorien verkosto. Kumppanuusohjelman alueellisen työn näkökulmasta näiden verkostojen syntyä ja toimintaa voikin tarkastella siten, että eri toimijoiden välille syntyvä yhteistyö ja verkostoituminen ajan myötä vähentää ja poistaa erityisen kumppanuusohjelman työn tarvetta. Jotta tällainen toimijalähtöinen verkostoituminen voisi toteutua, tarvitaan kuitenkin laajasti eri toimijoissa asenteiden ja toimintakulttuurin muutosta sekä oma-aloitteista aktivoitumista. Kumppanuusohjelma voikin tukea toimijoiden verkostoitumista kannustamalla ja auttamalla toimijoita löytämään sopivia kumppaneita eri tarpeisiin. Alueellisten kumppanuusohjelmien keskinäinen yhteistyö voisi myös tarjota lisää mahdollisuuksia kokemusten vaihtamiseen ja toimivien ratkaisujen tunnistamiseen.

4.3 Kumppanuusbarometrin kehittäminen

Kumppanuusbarometrin rakennetta ja sisältöä lyhennettiin ja yksinkertaistettiin vuoden 2020 toteutuksesta saatujen kokemusten perusteella. Uudistusta voi pitää sinänsä onnistuneena sen perusteella, että barometrin vastauksissa ei juuri ollut suoraa kritiikkiä kyselyn pituutta kohtaan. Tästä huolimatta osa vastaajista kuitenkin keskeytti vastaamisen kesken kyselyn. Barometrin pituutta on siis edelleen syytä tarkastella kriittisesti.

Kumppanuusbarometrin rakennetta pyrittiin edellisen toteutuksen jälkeen myös selkeyttämään siltä osin, miten vastaajaa pyydettiin arvioimaan asioita valtakunnallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla. Kyselyn kautta saadun palautteen perusteella tässä onnistuttiin kohtuullisesti, sillä tämä ei herättänyt enää samalla tavalla kritiikkiä kuin edellisellä toteutuskerralla. Selkeyttä kaivattiin kuitenkin erityisesti siihen, että vastaaja kysymysten yhteydessä tietää varmasti, milloin kysymys koskee valtakunnallista, alueellista tai paikallista tasoa.

2 Tällainen on esimerkiksi Lapissa pitkään toiminut MAKO-verkosto, <https://www.ely-keskus.fi/ely-lappi-mako-verkosto>

Kumppanuusbarometrin jakelukanavat olivat pitkälti samanlaiset kuin vuonna 2020. Vastaajamäärä oli kuitenkin pienempi. Tämä voi liittyä yleiseen trendiin sähköisten kyselyiden vastaamisessa. Moni potentiaalinen vastaaja saa useita kyselyjä tiukoilla aikatauluilla. Periaatteessa kumppanuusbarometrin voisi toteuttaa radikaalisti toisella tavalla eli esimerkiksi lyhyinä puhelinhaastatteluina muutaman avainkysymyksen kautta.

Edellisen toteutuskerran yhteydessä toivottiin lisää vastaajia eri alueilta, jotta olisi mahdollista tehdä alueellisia vertailuja. Tässä ei edelleenkään onnistuttu riittävän hyvin. Vastausmäärät vaihtelivat suuresti, ja vain muutamassa maakunnassa vastaajia oli isompi määrä. Aluekohtaisten vastaajamäärien kasvattamiseksi on tarpeen tehdä lisää alueellista tiedottamista kumppanuusbarometrasta. Vastaamisen voisi myös kytkeä osaksi alueellisten verkostojen tapahtumia tai kokouksia, jolloin varmistettaisiin potentiaalisten vastaajien huomio ja mahdollisesti vastaaminen tapahtuisi osana ko. tapahtumia. Lisäksi alueellisen jakelun ja vastausaktiivisuuden kasvattamisen voisi selkeästi vastuuttaa osaksi jonkun toimijan roolia ja tehtävää. Kumppanuusbarometrin vastaajaryhmien osalta seuraavalla kerralla tulisi erityisesti huomioida myös vastaanottokeskukset, joista ei saatu lainkaan vastauksia.

Liite: Kumppanuusbarometrin kysymykset

Vastaajan taustatiedot

1. Taustaorganisaatiosi, jota edustat. Jos et löydä sopivaa, valitse lähin vaihtoehto. Mikäli sinulla on useita rooleja, niin valitse se organisaatio, jonka näkökulmasta vastaat kyselyyn.
 - a. Järjestö
 - b. Kunnan kasvatuksen ja sivistyksen toimiala (hallinto)
 - c. Kunnan sosiaali- ja terveystoimiala (hallinto)
 - d. Kunnan kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
 - e. Kunnan maahanmuuttajapalvelut
 - f. Kunnan työllisyyspalvelut
 - g. Jokin muu kunnan toimiala
 - h. Sosiaalipalvelut/sosiaalityö
 - i. Peruskoulu
 - j. Varhaiskasvatus
 - k. Neuvola
 - l. Kuntayhtymä
 - m. Maakuntaliitto
 - n. ELY-keskus
 - o. TE-toimisto
 - p. Kela
 - q. Vastaanottokeskus
 - r. Poliisi
 - s. Muu alue- tai paikallistasolla toimiva valtion viranomainen
 - t. Valtion keskushallinto (ministeriöt, virastot)
 - u. Vapaan sivistystyön oppilaitos
 - v. Korkeakoulu
 - w. Toisen asteen oppilaitos
 - x. Jokin muu oppilaitos / koulutusorganisaatio
 - y. Koulutuksia toteuttava yritys (koulutusyhtiö)
 - z. Tutkijayhteisö
 - å. Yritys tai muu elinkeinoelämän toimija
 - ä. Seurakunta (ev.lut, ortodoksinen)
 - ö. Muu uskonnollinen yhteisö
 - aa. Työmarkkinajärjestö
 - bb. Jokin muu, mikä?

2. Taustaorganisaation nimi (vapaaehtoinen):
3. Toimipisteen sijainti (valitse se kunta, jossa pääsääntöisesti työskentelet).
Tietoa käytetään vastausten yhdistämiseen ja aluetason tulosten tarkasteluun:
 - a. Kuntalista
4. Onko toimintanne:
 - a. Paikallista (yhden kunnan alueella)
 - b. Alueellista (useamman kunnan alueella tai laajemmin maakunnassa)
 - c. Valtakunnallista (koko maa tai useita maakuntia)

Voit tarkentaa toiminta-aluetta:
5. Kuinka hyvin tunnet kumppanuusohjelmaa ja sen sisältöjä?
(1 erittäin hyvin – 5 erittäin huonosti, en osaa sanoa)

Tilannekuva: Valtakunnallinen kumppanuustyö ja sen nykytilanne

Mikäli et halua tai voi arvioida kumppanuuden toteutumista kansallisesti, niin jätä vastamatta alla oleviin kysymyksiin.

6. Mihin seuraavista olet osallistunut valtakunnallisessa kumppanuustyössä?
 - a. Koulutukset
 - b. Verkostopäivät
 - c. Kumppanuusalueista ja sen käyttö
 - d. Integration-tapahtumat (2018, 2020, 2022)
 - e. Uutiskirjeen seuraaminen
 - f. Muut tilaisuudet
 - g. En ole osallistunut mihinkään
7. Arvioi seuraavia väittämiä: (1 täysin eri mieltä – 5 täysin samaa mieltä, en osaa sanoa, ei koske meitä)
 - a. Organisaatiomme saa riittävästi tietoa valtakunnan tasolla tapahtuvasta kotoutumisen edistämistä koskevasta toiminnasta ja kehittämistyöstä
 - b. Organisaatiomme pystyy halutessaan osallistumaan valtakunnalliseen kehittämistyöhön (esimerkiksi lainsäädännön tai selonteon kommentointi ja kuulemiset)

Tilannekuva: Alueellinen kumppanuustyö ja sen nykytilanne

Kumppanuus omalla alueella

Mikäli et halua tai voi arvioida kumppanuuden toteutumista omalla alueella, niin jätä vastaamatta alla oleviin kysymyksiin.

8. Oletko osallistunut alueelliseen kumppanuustyöhön? Alueellisella kumppanuustyöllä tarkoitetaan oman ELY-keskuksen koordinoimaa kumppanuustyötä.
 - a. Kyllä
 - b. En
 - c. En osaa sanoa

9. Arvioi seuraavia väittämiä: (1 täysin eri mieltä – 5 täysin samaa mieltä, en osaa sanoa, ei koske meitä)
 - a. Organisaatiomme osallistuu kotoutumista edistävään työhön aluetasolla
 - b. Alueellinen maahanmuutto- ja kotoutumistyön verkosto toimii hyvin
 - c. Organisaatiomme saa riittävästi tietoa alueellisesta kotoutumista edistävästä työstä

Kumppanuus omassa kunnassa

Mikäli et halua tai voi arvioida kumppanuuden toteutumista oman kuntasi alueella, niin jätä vastaamatta alla oleviin väitteisiin.

10. Arvioi seuraavia väittämiä: (1 täysin eri mieltä – 5 täysin samaa mieltä, en osaa sanoa, ei koske meitä)
 - a. Eri toimijat (esim. järjestöt) osallistuvat kotoutumisen kehittämiseen kunnassa
 - b. Maahanmuuttaneet osallistuvat palveluiden kehittämiseen kunnassa
 - c. Omassa kunnassamme kotouttamisohjelma on laadittu eri toimijoita osallistaen
 - d. Omassa kunnassamme on määritelty rasisminvastaista toimintaa koskevia tavoitteita ja toimenpiteitä
 - e. Eri toimijat (esim. järjestöt) osallistuvat rasisminvastaiseen toimintaan kunnassa
 - f. Omalla organisaatiollamme on riittävästi tietoa kotoutumisen edistämisestä kunnassa

- g. Kotoutumisen edistäminen perustuu tutkimustietoon
- h. Kotoutumisen edistäminen perustuu kokemukseräiseen tietoon

Kumppanuustyön kehittämistarpeet

11. Mihin asioihin / kohderyhmiin liittyen yhteistyötä ja kumppanuustyötä erityisesti tarvitaan? Mitä haastetta pitäisi ratkaista nykyistä paremmalla yhteistyöllä?
- a. Paikallisella tasolla:
 - b. Alueellisella tasolla:

Kumppanuusohjelman arviointi

Kumppanuusohjelma kokonaisuudessaan (valtakunnallinen ja alueellinen toiminta)

Arvioi ensin alla kumppanuusohjelmaa kokonaisuudessaan

12. Arvioi seuraavia väittämiä (1 täysin eri mieltä – 5 täysin samaa mieltä, en osaa sanoa, ei koske meitä):
- a. Saan kumppanuusohjelman kautta ajankohtaista tietoa siitä, mitä kotoutumisen edistämisen kentällä tapahtuu
 - b. Kumppanuusohjelma viestii hyvin omasta toiminnastaan
 - c. Saan kumppanuusohjelman kautta tietoa kotoutumista edistävän työn tueksi
 - d. Kumppanuusohjelmaan ja sen toimintaan on helppo tulla mukaan
 - e. Kumppanuusohjelma tarjoaa mahdollisuuden käydä vuoropuhelua eri toimijoiden kanssa
 - f. Kumppanuusohjelmasta on hyötyä työllemme

Kumppanuusohjelman valtakunnallisen toiminnan arviointi

Arvioi kumppanuusohjelmaa valtakunnallista toimintaa

13. Arvioi kuinka hyödyllistä seuraava kumppanuusohjelman valtakunnallinen toiminta mielestäsi on (1 erittäin hyödytön – 5 erittäin hyödyllinen, en osaa sanoa)
- a. Kumppanuusohjelman valtakunnallisen tason verkostotyö
 - b. Koulutukset ja muu osaamisen kehittäminen

- c. Työkalujen ja hyvien käytäntöjen levittäminen
- d. Integration-tapahtumat
- e. Uutiskirjeet
- f. Webinaarit
- g. Kumppanuusalusta

Kumppanuusohjelman alueellisen toiminnan arviointi

Arvioi kumppanuusohjelman alueellista toimintaa

14. Arvioi kuinka hyödyllistä seuraava kumppanuusohjelman alueellinen toiminta mielestäsi on (1 erittäin hyödytön – 5 erittäin hyödyllinen, en osaa sanoa)
- a. Kumppanuusohjelman alueellisen tason verkostotyö
 - b. Koulutukset ja muu osaamisen kehittäminen
 - c. Työkalujen ja hyvien käytäntöjen levittäminen
 - d. Uutiskirjeet
 - e. Webinaarit
 - f. Kumppanuusalusta

Kumppanuusohjelman vaikutus

15. Miten arvioisitte kumppanuusohjelman (valtakunnallinen ja alueellinen toiminta) vaikutusta seuraaviin asioihin (1 ei vaikutusta – 5 merkittävä positiivinen vaikutus, en osaa sanoa)
- a. Alueellisen tason yhteistyön sisältö ja laatu
 - b. Valtakunnallisen tason yhteistyön sisältö ja laatu
 - c. Järjestöjen, viranomaisten ja muiden toimijoiden välisen yhteistyön toimivuus
 - d. Järjestöjen toimintaedellytykset
 - e. Maahanmuuttaneiden osallisuus
 - f. Yhteiskunnan vastaanottavuus maahanmuuttaneille
 - g. Uudet yhteistyömahdollisuudet ja yhteistyökumppanit
16. Mikä on ollut suurin hyöty kumppanuusohjelmasta (valtakunnallinen ja alueellinen toiminta)?

17. Millaisella toiminnalla kumppanuusohjelma voisi mielestäsi jatkossa tukea parhaiten kotoutumista edistävää työtä?
 - a. Valtakunnallisesti
 - b. Alueellisesti
18. Mistä asioista ja aiheista organisaatiosi haluaisi saada enemmän tietoa?

Ajankohtaiset teemat

Alla esitetään yleisemmin kysymyksiä tällä hetkellä tärkeistä ja ajankohtaisista asioista.

19. Miten kumppanuustyöllä voitaisiin vaikuttaa tilapäistä suojelua saavien ukrainalaisten kotoutumiseen ja työllistymiseen?
20. Miten varmistetaan, että kotoutumista edistävää työtä tekevät järjestöt saavat mahdollisuuden osallistua hyvinvointialueiden toimintaan?

Kokonaisarvosana

Lopuksi anna vielä kokonaisarvosana kotoutumista edistävästä yhteistyöstä.

21. Minkälaisen kokonaisarvosanan annatte kotoutumista edistävän yhteistyön ja yhteistyömahdollisuuksien tämänhetkiselle tilalle asteikolla 1–10?
 - a. Paikallisella tasolla
 - b. Alueellisella tasolla
 - c. Valtakunnallisella tasolla
22. Voit lopuksi kertoa konkreettisen esimerkin onnistuneesta yhteistyöstä kotoutumisen edistämiseksi? Mitä teette ja minkä toimijan tai toimijoiden kanssa? Mikä tässä esimerkissä tekee yhteistyöstä erityisen hyvää?

Verkkajulkaisu
ISSN 1797-3562
ISBN 978-952-327-665-9

Sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi
Julkaisumyynti: vnjulkaisumyynti.fi